

ชื่อเรื่อง ความเป็นตะวันตกในเชียงใหม่ : ผสมผสานตะวันตกเข้ากับตะวันออกผ่านอุดมการณ์

ชื่อผู้วิจัย นางสาวพลอยไพลิน บริบูรณ์นาคม รหัสนักศึกษา 05520745

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นาคยา อยู่คง

ปีการศึกษา 2555

คำสำคัญ เชียงใหม่, ตะวันตก, ความทันสมัย, ความเป็นสากล

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องความเป็นตะวันตกในเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นตะวันตกในเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะ และศึกษาวิธีการเผยแพร่ความเป็นสากลแบบตะวันตกในแต่ละยุคสมัยรวมทั้งศึกษาผลดีและผลเสียในด้านต่างๆ ในแง่มุมสังคมศาสตร์ ซึ่งมีการศึกษาจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ อาทิ หนังสือ วารสาร บทความวิชาการ และข้อมูลจากแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่าลักษณะความเป็นสากลหรือความเป็นตะวันตกที่เข้ามาในเมืองเชียงใหม่มีการเผยแพร่ด้วยกัน 2 วิธี 1. การเผยแพร่กลไกด้านการปราบปราม โดยใช้สงครามเป็นตัวการที่แทรกซึมเกมบังคับให้ชาติที่เป็นผู้แพ้สงครามต้องยอมรับไป และ 2. การเผยแพร่กลไกด้านอุดมการณ์ เช่น อุดมการณ์ด้านการศึกษา ศาสนา ครอบครัว และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 6 ยุค ได้แก่

1. ยุคก่อนกำเนิดความเป็นตะวันตกในเชียงใหม่ ค.ศ. 1842-1900
2. ยุคตะวันตกกับความหลากหลาย ค.ศ. 1901-1948
3. ยุคต่อต้านความเป็นตะวันตกด้วยอุดมการณ์แบบตะวันตก ค.ศ. 1949-1976
4. ยุคเปิดรับตะวันตกผ่านเทคโนโลยี ค.ศ. 1978-1991
5. ยุคตะวันตกกับการก้าวกระโดด ค.ศ. 1992-2000
6. ยุควัฒนธรรมตะวันตกกับการบริโภคนิยม ค.ศ. 2001-ปัจจุบัน

โดยที่แต่ละยุคมีลักษณะของความเป็นตะวันตกและวิธีการเผยแพร่ที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสังคมในแต่ละยุคสมัย นอกจากนี้ยังพบว่าเชียงใหม่เป็นสังคมที่เป็นที่ดึงดูดแห่งความทันสมัยของจีน ในอดีตคนเชียงใหม่

และคนจีนรับความเป็นตะวันตกมาด้วยความสำคัญอยู่ตลอดว่าถูกพวกชาวตะวันตกเหยียบหัวตัวเองอยู่ในขณะที่ปัจจุบันกลับตรงกันข้าม เพราะทุกคนต่างตั้งใจและตั้งใจที่จะรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา เพราะไม่ว่าจะเป็นรถยนต์คันแรก ภาพยนตร์เรื่องแรก และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ร้อนแรงต่างก็เกิดขึ้นที่เซี่ยงไฮ้เป็นที่แรก แต่ท้ายที่สุดแล้วเซี่ยงไฮ้หรือจีนก็ไม่สามารถปฏิเสธความเป็นตะวันตกหรือความทันสมัยที่แผ่มากับอุดมการณ์ด้านต่างๆ ได้อย่างแนบเนียนหรือแยกไม่ออก

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศจีนถือเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เก่าแก่และอารยธรรมที่ยาว นานกว่าสองพันปี ประเทศจีนนับเป็นประเทศที่ใหญ่และมีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลก มีการแบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็นยุคสมัย ได้แก่ ยุคโบราณ สมัยราชวงศ์และจีนยุคใหม่

ยุคโบราณ ความเจริญในยุคนี้อยู่ที่การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ที่ได้จากการล่า การพัฒนาที่สำคัญที่สุดในยุคนี้คือ ระบบการเขียนหนังสือ เป็นการเขียนหนังสือโดยการแกะสลักลงบนกระดองเต่าหรือกระดูกสัตว์ที่เรียบแบนที่เรียกว่า 甲骨文 (เจียกู่เหวิน) เกิดแนวคิดปรัชญาการปกครองเรื่อง “บัญชาสวรรค์” 天命 (เทียนมิ่ง) และเรียกผู้ปกครองว่า “โอรสสวรรค์” 天子 (เทียนจื่อ) ซึ่งได้รับอาณัติจากสวรรค์ ปรัชญาในการปกครองนี้ได้สืบทอดมาในยุคต่อ ๆ มา (วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง, 2550: 2)

สมัยราชวงศ์ สถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์องค์แรกของแผ่นดิน โดยเรียกว่า “ฉินสื่อฮวง” 秦始皇 มีการปฏิรูปประเทศจีนขนาดใหญ่ มีการปกครองแบบรวมศูนย์ อำนาจ แต่ภายหลังจากที่เกิดสงครามกลางเมืองขึ้น มีการนำการปกครอง แบบระบบศักดินา กลับมาใช้อีกครั้งรวมทั้งแนวคิดแบบขงจื้อ ในสมัยราชวงศ์ถังจีน มีการติดต่อสัมพันธ์กับ ประเทศอินเดียและ ตะวันออกกลาง พุทธศาสนาถูกเผยแพร่ มีการอัญเชิญพระไตรปิฎกจาก อินเดียมาสู่ประเทศจีน ในช่วงที่หยวนปกครอง ประเทศจีนนั้น ในด้านวัฒนธรรม มีการพัฒนา จากการผสมผสานของวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน การติดต่อสัมพันธ์กับเอเชียตะวันตก ยุโรป เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เครื่องดนตรีตะวันตกถูกนำมาใช้ในศิลปะการแสดงของจีน ศาสนาต่าง ๆ เข้าสู่ประเทศจีนและเปลี่ยนแปลงศาสนาของชาวจีนจำนวนมาก เช่น อิสลาม ซึ่งแพร่หลาย อย่างมากในหมู่ชาวจีนทางตะวันตก โรมัน คาทอลิก เนสโตเนียน เต๋า ลามะ (พุทธแบบทิเบต) ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่างๆ ถูกนำไปเผยแพร่ในยุโรปและขณะ เดียวกันก็นำเอาวิทยาการจากยุโรปกลับสู่ประเทศจีน (วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง, 2550: 94)

จีนยุคใหม่ ความมั่งคั่งสมบูรณ์โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นของจีนนับตั้งแต่ ราชวงศ์หมิง เป็นต้นมา ทำให้ชนชั้นปกครองไม่เคยปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อในลัทธิขงจื้อ แนวใหม่ รวมทั้งความแตกต่างทางความเชื่อ การเสนอนวัตกรรม การแนะนำ ปรับความสัมพันธ์กับต่างชาติล้วนถูกมองเป็นสิ่งที่เหลวไหล จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเผชิญหน้า กับอำนาจท้าทายของตะวันตกที่มาจากทางทะเล(วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง, 2550: 248)

ในที่สุดประเทศจีนก็หนีไม่พ้นอำนาจของตะวันตกเช่นเดียวกันกับหลายอีกประเทศ ในเอเชีย โปรตุเกสเป็นชาติแรกที่เข้ามาและ วางรากฐานที่มาเก๊า 澳門 และผูกขาด การค้าต่างประเทศของจีนทั้งหมดที่ทำเรือกว่างโจวหรือกว่างเจา 广州 หลังจากนั้น ตามมาด้วยสเปน อังกฤษและฝรั่งเศส การค้าสมัยนี้ยังไม่มีแบบแผนมากนัก ไม่มีกฎหมาย ที่เป็นมาตรฐานรวมถึงทัศนคติของราชวงศ์ซึ่งที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาต่างประเทศจึงเพิกเฉยต่อข้อตกลงทางการค้าของตะวันตก แต่กลับให้อิทธิพลแก่ประเทศรัสเซียเพราะเกรง ด้านความปลอดภัยทางเหนือ ที่พระเจ้าซาร์ได้ส่งกำลังเข้ามารุกรานแถบไซหลงเจียง 黑龙江 จนพ่ายแพ้แก่รัสเซีย และได้เซ็นข้อตกลง Nerchinsk (Treaty of Nerchinsk) ในปี 1689 และข้อตกลงKiakhta (Treaty of Kiakhta) ในปี 1727 ซึ่งล้วนเป็นข้อตกลง ที่ทางจีนเสียเปรียบ ประเทศตะวันตกที่เหลือจึงต้องติดต่อค้าขายเฉพาะที่เมืองท่า กว่างโจวโดยผ่านตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้งเพียงไม่กี่ราย

ในศตวรรษที่ 18 ชา เป็นเครื่องค้ำชนิดใหม่ของโลกตะวันตก และยังมีความต้องการ การเครื่องปั้นดินเผาจากจีนรวมถึงผ้าไหมด้วย แต่จีนมีกำลังผลิตไม่เพียงพอ ทำให้พ่อค้าตะวันตก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวอังกฤษเกิดความไม่พอใจ เพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าว ชาวอังกฤษจึงหาวิธีทำการค้าใหม่โดยการนำสินค้าไปแลกเปลี่ยนกับวัตถุดิบ ในประเทศอินเดียและประเทศแถบเอเชียอาคเนย์ แล้วนำวัตถุดิบมาผลิตเป็นสินค้า กึ่งสำเร็จรูปไปขายในกว่างโจวต้นศตวรรษที่ 19 ฝ่ายดิบและฝิ่นดิบจึงเป็นสินค้า หลักที่นำเข้าสู่กว่างโจว เนื่องจากฝิ่นถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย จึงถูกรัฐบาลจีนปราบปรามเข้ายึดคลังสต็อกฝิ่นจากพ่อค้าคนจีน และเข้าล้อมชุมชนชาวต่างชาติเพื่อเข้ายึด ฝิ่นของชาวอังกฤษและเผาทิ้งทั้งหมด ทำให้ชาวอังกฤษไม่พอใจจึงนำมาสู่สงคราม แต่รัฐบาลจีนประเมินคู่ตรงข้ามต่ำเกินไปทำให้พ่ายแพ้ในที่สุด และถูกอังกฤษบังคับให้ เซ็นสนธิสัญญาหนานจิง ในปี 1842 โดยระบุว่า รัฐบาลจีนต้องยกเกาะฮ่องกงให้อังกฤษ และบังคับให้เก็บภาษีเพียง 5 เปอร์เซ็นต์ ให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตให้อังกฤษ และ ชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามจำนวนมาก และยังบังคับให้เปิดช่องให้สิทธิพิเศษแก่อังกฤษ ถ้าหากจีนให้สิทธิพิเศษใด ๆ แก่ประเทศอื่นในขณะนั้นหรือในอนาคตจะต้องให้ แก่อังกฤษด้วย นอกจากนี้ยังบังคับให้จีนเปิดเมืองท่า 5

แห่งเพื่อติดต่อค้าขาย กับ ต่างประเทศ และจากสนธิสัญญาฉบับนี้ทำให้จีนถูกต่างชาติรุกรานมากขึ้น และสุดท้ายเกิดสนธิสัญญาต่างชาติเรื่อยมา (<http://www.thaichinese.net/History/history-modern1.html>)

ภายหลังจากสนธิสัญญาหนานจิง ผลจากการที่อังกฤษบังคับให้จีนเปิดเมืองท่า 5 แห่ง ให้ชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายและตั้งบ้านเรือนอยู่ได้ เซี่ยงไฮ้เป็นหนึ่งในนั้น ทำให้จีนเกิด ความเปลี่ยนแปลงไป ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ ความเป็นตะวันตก

ความเป็นตะวันตก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความทันสมัย เป็นกระบวนการของวิวัฒนาการ (The process of revolution) จากสังคมดั้งเดิมไปสู่สังคมที่มีความทันสมัย เพราะสังคมดั้งเดิม คือสังคมที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยึดถือขนบประเพณีดั้งเดิม รวมทั้งเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติส่วนสังคมทันสมัย เป็นสังคมที่มีการใช้เหตุผลมากขึ้น ผูกพันกับประโยชน์ส่วนตัว ภาวะทันสมัย จึงเป็นการที่บุคคลและสถาบันเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความซับซ้อน มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น (http://www.tu.ac.th/org/socadm/cd311b/New%20Folder/Modernization%20Theory1_files/frame.htm)

หลังจากสนธิสัญญาหนานจิง จีนมีการติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติมากขึ้นซึ่งส่งผลต่อจีนหลายด้าน โดยวัฒนธรรมตะวันตกบางอย่างถูกปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตและประเพณีดั้งเดิมของคนจีนและขณะที่วัฒนธรรมบางอย่างรับมาใช้โดยตรง ดังเห็นภาพหญิงสาวในชุดราตรีทันสมัยที่นั่งดินเนอร์อยู่บนคาเฟ่ในย่านเดอะบันด์ กับหญิงวัยกลางคนที่จ่ายตลาดยามเช้าในชุดนอน ดูเหมือนจะเป็นความขัดแย้ง อันน่าสนใจ แต่จะมีที่ไหนอีกในโลก ที่ความขัดแย้งจะอยู่ด้วยกันได้อย่างกลมกลืนมากกว่าเซี่ยงไฮ้ เมืองที่เป็นที่สุดของการรวม ความเป็นทุนนิยม เข้ากับสังคมนิยม ความเป็นตะวันตกเข้ากับความเป็นตะวันออก และความทันสมัยสุดขอบเข้ากับกลิ่นอายทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

หากกล่าวถึงเมืองที่สำคัญของจีนหนึ่งในนั้นต้องมีชื่อ เมืองเซี่ยงไฮ้ อย่างแน่นอน เพราะ เซี่ยงไฮ้ เป็นเมืองที่ติดต่อค้าขายกับต่างชาติมาอย่างช้านาน ทำให้เมืองเซี่ยงไฮ้เป็น เมืองท่าที่มีความสำคัญและถือว่าเป็นรากฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของจีน เมื่อย้อนหลังไปไม่นานในประวัติศาสตร์เซี่ยงไฮ้ถือว่าเป็นบ้านเกิดของสังคมทันสมัย ความรุ่มรวยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้หลายคนเรียกเมืองแห่งนี้ ว่า เมืองแห่งฝัน เมื่อเข้าสู่ยุคของการปิดประเทศ “ความทันสมัย” และเป็น “สากล” กลับกลายเป็นตราบาป ผู้คนและธุรกิจจำนวนมากย้ายออกจากเมือง แต่เมื่อมันถูกปลดปล่อยให้ตื่นขึ้นอีกครั้งด้วยแผนปฏิรูปเศรษฐกิจในต้นทศวรรษ 1990 เซี่ยงไฮ้ก็ลุกขึ้นมาทำ หน้าที้อย่างกระฉับกระเฉง ด้วยการสร้างสังคมเมือง

สำหรับชนชั้นกลาง ที่มีความพร้อม ในการเป็น “ผู้บริโภคร” แฉวหน้าของโลกอีกครั้ง (นันทิยา เล็กสมบูรณ์, 2554: 2)

และจากนโยบายสี่ทันสมัย (Four Modernization) ของเติ้ง เสี่ยว ผิง ซึ่งได้เน้นความทันสมัยสี่ด้าน คือ ทางการเกษตร การศึกษา อุตสาหกรรม และการทหาร ได้ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งมีการเติบโตของอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันการสร้างความทันสมัยก็ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้งได้มุ่งเน้นการบริโภคนิยม นั่นคือความฝันที่ครอบครองทางวัตถุ (Material Dream) ที่อย่างอันประกอบด้วย บ้าน รถยนต์ คอมพิวเตอร์ และ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และเซี่ยงไฮ้ก็ดูเหมือนจะเป็นทำเลทอง ในการเติมเต็มไปจนถึงขั้นปรนเปรอความฝันนี้ให้กับชาวจีน เซี่ยงไฮ้ในฐานะหนึ่งใน เมืองเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เติบโตเร็วที่สุด ได้กลับมาเป็นศูนย์กลางการค้า และการเงิน ของจีนอีกครั้ง และกลายเป็นทำเลสินค้าที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุดในโลก มีบริษัทข้ามชาติรายใหญ่กว่า 500 แห่งเข้ามาเปิดกิจการ ซึ่งในหลายๆ กรณีไม่ได้เป็น เพียงสาขาเท่านั้น แต่คือสำนักงานใหญ่ในภูมิภาคที่มีฝ่ายวิจัยและพัฒนาตั้งอยู่ ดึกที่ติดอันดับสูงที่สุดในโลกหลายแห่งอยู่ที่นี้ รวมถึงแฟล็กชิปสตรีที่หรูหรา ที่สุดของหลายๆ แปรนด์ ก็อยู่ที่นี้เช่นกัน (นันทิยา เล็กสมบูรณ์, 2554: 3)

จากที่กล่าวเห็นได้ว่าเป็นตะวันตกเห็นได้จากสถาปัตยกรรมอาคารที่เรียกกันว่า The Bund เป็นภาษาฮินดีซึ่งหมายถึงเขื่อนริมแม่น้ำ ต่อมาหมายถึงบริเวณริมแม่น้ำ นอกจากนี้หลังเขื่อนยังมีอาคารที่ไม่มิลักษณะความเป็นจีนเลย ได้แก่ หอนาฬิกา อาคารหลังคาโดม อาคารทรงสี่เหลี่ยม จึงทำให้บริเวณนี้คล้ายกับเป็นเมืองแสดงสถาปัตยกรรมของโลกก็ได้ กล่าวคือ ลักษณะสถาปัตยกรรมของอาคารบริเวณนี้เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก 17 แบบ ตั้งแต่สถาปัตยกรรมของอังกฤษ เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส นอร์เวย์ เยอรมนี เป็นต้น ซึ่งมีอิทธิพลที่ทำให้เซี่ยงไฮ้มีการเปลี่ยนแปลง เป็นเมืองที่ได้รับวัฒนธรรมตะวันตกเป็นอย่างมาก และมากกว่าพื้นที่อื่นของประเทศจีน จึงทำให้เมืองเซี่ยงไฮ้มีความ เป็นตัวตนของตัวเองที่โดดเด่น เซี่ยงไฮ้มีสมญานามหลายอย่าง เช่น โสเภณีแห่งตะวันออก สวรรค์ของนักผจญภัย เมืองแห่งการแสวงโชค รวมถึง นครปารีสแห่งตะวันออก ดังนั้นเซี่ยงไฮ้จึงเป็นที่รวมของนักผจญภัย นักการพนัน พ่อค้าฝิ่น คนรวย นักธุรกิจ เจ้าพ่อ และแมงดา เซี่ยงไฮ้จึงเป็นความหวังของผู้เดินทางมาจากที่ต่างๆ ที่ต้องการแสวงหาความร่ำรวย และต้องการความเปลือยเปลือย โดยเฉพาะหลังสนธิสัญญานานกิง เซี่ยงไฮ้ได้เจริญเติบโตแบบตะวันตกและกลายเป็นเขตเช่าที่สำคัญของตะวันตก(เชาวลี จงประเสริฐ, 2545: 28)

ตามที่ได้กล่าวข้างทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาลักษณะความเป็นตะวันตกในเซี่ยงไฮ้มีคุณลักษณะพิเศษในการผสมผสานวัฒนธรรมของจีนและตะวันตกเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ซึ่งเป็นจุดเด่นสำคัญของเซี่ยงไฮ้

ที่ได้กลายเป็นมหานครของโลก และวิธีการสร้างความเป็นตะวันตก รวมทั้งผลของการเปลี่ยนแปลงมาสู่ความเป็นตะวันตก ประกอบกับยังไม่มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับ เฉพาะความเป็นตะวันตก ที่เกิดขึ้น ในเมืองเชียงใหม่ มีเพียงการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของความเป็น เมืองเชียงใหม่ ศึกษาคุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงลักษณะเฉพาะของเมืองเชียงใหม่หรือความเป็นเมืองเชียงใหม่ แต่ไม่ได้เจาะจงเฉพาะความเป็นตะวันตก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะของความเป็นตะวันตกในแต่ละยุค
2. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างและเผยแพร่ความเป็นตะวันตกในเมืองเชียงใหม่ในแต่ละยุค
3. เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงมาสู่ความเป็นตะวันตก

วิธีการศึกษา

1. เก็บข้อมูลจากสื่อชนิดต่างๆ สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ หนังสือ บทความในหนังสือ วารสารและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. การนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์
4. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาโครงร่างฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบไปด้วยหนังสือ บทความที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จึงสามารถแบ่งหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยแบ่งตามประเภทของหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้ดังนี้

-หนังสือ เอกสารงานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. แนวคิดเรื่องโลกาภิวัตน์

1.1 หนังสือโลกาภิวัตน์ความรู้ฉบับพกพา(2553)โดย แมนเฟร็ด สเตเกอร์ ได้กล่าวไว้ว่า

นิยามของโลกาภิวัตน์ควรใช้คำว่า ความเป็นสากล(globality)ในการพูดถึง สภาวะทางสังคม ซึ่งมีลักษณะที่แสดงถึงการเชื่อมโยงและการไหลเวียนของเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในระดับโลกอย่างแนบแน่นและส่งผลให้ชายแดน และพรมแดนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยลง นอกจากนั้นเรายังสามารถจินตนาการถึงความเป็นสากลในรูปแบบที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ความเป็นสากลที่ยึดโยงกับคุณค่าของปัจเจกนิยม(individualism) การแข่งขัน และระบบทุนนิยมเสรี(laissez-faire capitalism) ขณะที่ความเป็นสากลรูปแบบอื่นอาจจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่มีลักษณะของชุมชน และความร่วมมือกันมากกว่าทางเลือกที่มีหลายรูปแบบเช่นนี้ จึงให้เห็นถึงลักษณะที่ไหลลื่นของความเป็นสากล

คำว่าคำว่าโลกาภิวัตน์ ใช้กับ ชุดกระบวนการทางสังคมที่แปลงสภาวะสังคมในปัจจุบันซึ่งนับวันลักษณะความเป็นชาติ(nationality) จะค่อยความสำคัญลงไปสู่ความเป็นสากล(globality) ดังนั้น โดยแก่นแล้วโลกาภิวัตน์เกี่ยวข้องกับรูปแบบในการติดต่อกันระหว่างมนุษย์ที่เปลี่ยนไป การยืนยันถึงโลกาภิวัตน์บอกรับนัยถึงความเชื่อ 3 ประการด้วยกัน คือ หนึ่ง เรากำลังค่อยๆหลุดจากสภาวะของความเป็นชาติสมัยใหม่(modern nationality) สอง เรากำลังเคลื่อนไปสู่สภาวะความเป็นสากลหลังสมัยใหม่(postmodern globality) และสาม เรายังไปไม่ถึงจุดนั้น อันที่จริงแล้วเช่นเดียวกับ “กระบวนการทำให้ทันสมัย” (modernization) และคำนามที่บ่งถึงคำกริยาที่ลงท้ายด้วยคำห้อยท้ายว่า “-ization” คำว่า “โลกาภิวัตน์” พูดถึงพลวัตที่อธิบายได้ดีที่สุดด้วยแนวคิดเรื่อง “การพัฒนา” (development) หรือ “การคลี่คลาย” (unfolding) ในรูปแบบที่สังเกตได้ การคลี่คลายที่นี้อาจจะเกิดขึ้นเร็วหรือช้า แต่มันสัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงบ่งบอกถึงการเปลี่ยนสภาพ

การทำความเข้าใจโลกาภิวัตน์ในฐานะกระบวนการพลวัตมากกว่าสภาวะที่หยุดนิ่งนั้น ทำให้ให้นักวิจัยต้องให้ความสนใจต่อการรับรู้ในเรื่องเวลาและพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปมากเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้นักวิชาการด้านโลกาภิวัตน์หลายคนจึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ และการปรับเปลี่ยนพื้นที่โครงสร้างทางสังคม จริงๆ แล้วความเข้าใจของนักภูมิศาสตร์มนุษย์ (human geographers) มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาด้านโลกศึกษาอย่างมาก ประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ นักวิชาการเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ระบบการวัดทางภูมิศาสตร์(geographical scales) แบบเก่าที่แยก “ท้องถิ่น” “ชาติ” “ภูมิภาค” และ “โลก” ออกจากกันใช้งานไม่ได้อีกแล้วในโลกที่เครือข่ายมีความสลับซับซ้อน ซึ่งเป็นโลกที่ระบบการวัดดังกล่าวมีการทับซ้อนและทะลุทะลวงถึงกันและกัน อันที่จริงสถานที่ที่ดีที่สุดในการศึกษา “โลก” บ่อยครั้งจึงอยู่ในระดับ “ท้องถิ่น” ดังจะเห็นได้จาก “มหานครโลก” (global cities) เช่น นิวยอร์ก ลอนดอน โตเกียวและเซี่ยงไฮ้

นอกจากนั้นยังกล่าวถึง โลกาภิวัตน์ในมิติทางวัฒนธรรม การเพิ่มความเข้มข้น และการขยายตัวของการไหลเวียนวัฒนธรรมไปทั่วโลก ถ้าเราพูดถึง “เกี่ยวกับวัฒนธรรม” เรากำลังนึกถึงการสร้างสัญลักษณ์ การแสดงออกและการกระจายของความหมาย หากพิจารณาว่าภาษา ดนตรีและภาพเป็นรูปแบบการ แสดงออกทางสัญลักษณ์ สิ่งเหล่านี้ก็ควรได้รับความสำคัญในพื้นที่ทางวัฒนธรรม เครือข่ายการเชื่อมโยง และการพึ่งพาระหว่างวัฒนธรรมที่เติบโตขึ้นมากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้นักวิจารณ์บางคน เชื่อว่าแบบแผนปฏิบัติทางวัฒนธรรมเป็นหัวใจหลักของโลกภิวัตน์ในปัจจุบัน กระนั้น โลกาภิวัตน์ทาง วัฒนธรรมก็ไม่ได้เริ่มจากการแพร่กระจายของร็อกแอนด์โรล โคคา-โคลา หรือฟุตบอล การแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรมที่เผยแพร่ขยายข้ามพรมแดนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาก่อนยุคสมัยใหม่ ทว่าจำนวนและระดับของการ ส่งผ่านทางวัฒนธรรมในยุคปัจจุบันมีปริมาณและความเข้มข้นก่อนหน้านี้มากนัก ระบบสัญลักษณ์และ ความหมายในยุคร่วมสมัย เช่น บัจเจกนิยม บริโภคนิยมและวาทกรรมทางศาสนาอีกมากมาย สามารถ ไหลเวียนได้อย่างเสรี และในวงกว้างกว่าสมัยก่อนมาก อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีใหม่ๆ มีส่วนสนับสนุน การแพร่กระจาย เนื่องจากภาพและแนวคิดถูกส่งผ่านจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว สัญลักษณ์เหล่านี้มีผลกระทบต่อวิถีในชีวิตประจำวันอย่างมาก ทุกวันนี้บ่อยครั้งที่แบบแผนปฏิบัติทาง วัฒนธรรมได้หลุดพ้นจากพื้นที่ที่ตายตัว เช่น ขอบเขตเมืองและประเทศและหลังจากปะทะสังสรรค์กับ กระแสที่ครอบงำโลกในขณะนั้นวัฒนธรรมเหล่านี้ก็เกิดความหมายทางวัฒนธรรมใหม่ๆขึ้นมา

1.2 จากฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต <http://www.oknation.net/blog/dhiwakorn/2009/08/10/entry-2> บทความ ความหมายของโลกาภิวัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า

การให้ความหมายของ โลกาภิวัตน์เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ความหมายของ โลกาภิวัตน์ก็เป็นปัญหาใน การให้ความหมายในตัวของมันเอง และด้วยเหตุนี้จึงมีบ่อยครั้งที่การใช้คำว่า โลกาภิวัตน์มีการใช้อย่าง คลาดเคลื่อนอย่างไม่ระมัดระวังตามความเข้าใจของผู้ที่ใช้ Jan Aart Scholte (2000: 15-17) ได้ประมวล ออกมานักวิชาการมีการใช้คำว่า Globalization ซ้ำซ้อนกับแนวความคิดทางวิชาการอย่างน้อย 5 แนวความคิด ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นในวงวิชาการทางรัฐศาสตร์ การระหว่างประเทศ ทาง เศรษฐศาสตร์ และ ทางสังคมศาสตร์ก่อนหน้านี้

1. การใช้โลกาภิวัตน์ ซ้ำซ้อนกับปรากฏการณ์การ Internationalization (ซึ่งในที่นี้ จะใช้คำว่า กระบวนการ ระหว่างประเทศ) ซึ่งแนวความคิดนี้ไม่ใช่เรื่องเพียงในวงการศึกษาของรัฐศาสตร์ภาคการระหว่างประเทศ แต่มีปรากฏการณ์ตามแนวคิดที่เกิดขึ้นหลากหลายที่เป็นอิทธิพลของปรากฏการณ์นี้ อาทิ Colonization, Westernization, Industrialization, McDonolization, Americanization เป็นต้น ที่เป็นแนวความคิดของเรื่อง

ของกระบวนการระหว่างประเทศและการข้ามพรมแดนของรัฐชาติ กระบวนการเหล่านี้ เน้นอนที่สุดว่า มีการใช้ในลักษณะที่เป็นคำเหมือนของโลกาภิวัตน์ที่ปรากฏในงานหลายชิ้น

2. ในทางเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมืองมีการใช้คำว่า Globalization ในฐานะคำเหมือนของ Liberalization หรือเสรีนิยม ซึ่งเน้นอนที่สุดว่า เสรีนิยมเป็นแนวความคิดทางวิชาการที่มีมาอย่างยาวนาน พัฒนาควบคู่กับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่พัฒนามาพร้อมกันกับกระบวนการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 แนวความคิดของเสรีนิยมเป็นการต่อสู้เรียกร้องการลดบทบาทของรัฐโดยมีความเชื่อว่า อำนาจอรัฐเป็นตัวสกัดกั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มันมีระบบของความสมดุลในตัวของมันเอง ดังนั้นรัฐจึงทำหน้าที่สกัดกั้นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ และ จำเป็นต้องเปิดพื้นที่หรือพยายามลดอาณาบริเวณอำนาจอรัฐที่คอยขวางกั้นของความเป็นอิสระของการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ โดยพยายามลดกฎระเบียบทางการค้าและการลงทุนต่างๆ เน้นอนที่สุดว่า มีนักวิชาการไม่น้อยที่มีการเชื่อว่า economic globalization ก็คือ Neo-liberalism หรือ เสรีนิยมใหม่นั้นเอง

3. ในทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ Globalization มีความหมายถึงกระบวนการทำให้เป็นสากล(หรือที่เราเข้าใจในแนวความคิดของUniverzalization) ซึ่งในความเป็นจริงโลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการที่ทำให้มวลมนุษยชาติเกิดการลดความแตกต่างอันเกิดจากพื้นที่และการสื่อสาร ที่ทำให้เราเสมือนอยู่ในโลกที่เล็กลง ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาเทคโนโลยีทางการสื่อสารและเกิดความเป็นสากล หรือลดความแตกต่างของคนและสังคมในแต่ละท้องถิ่นที่ห่างไกลกัน

4. Globalization ในฐานะ Westernization (การทำให้เป็นตะวันตกนิยม) และ Modernization (การทำให้เป็นสมัยใหม่) ในวงการการรัฐศาสตร์นั้นแนวความคิดการทำให้ทันสมัยมาพร้อมกับอิทธิพลของมหาอำนาจตะวันตกในยุโรป ที่ขับเคลื่อนอิทธิพลตะวันตก ให้เป็นวัฒนธรรมของโลกที่ทันสมัย การเผยแพร่และการผลักดันมาพร้อมกับกำลังความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่เป็นกำลังในการครอบงำกึ่งบังคับในรูปของลัทธิล่าอาณานิคม (colonialism) หลังจากการล่าอาณานิคม ประเทศต่างๆที่ไม่มีอำนาจในการต่อกรก็ต้องรับการปรับเปลี่ยน โครงสร้างทางการเมืองเศรษฐกิจ ซึ่งการปรับเปลี่ยนที่ทันสมัยในสมัย ศตวรรษที่ 19 คือ การปฏิรูประบบราชการ และการวางรากฐานการพัฒนาทุนนิยม และรวมถึงการปลุกรากฐานระบบคิดแบบเหตุผลและ วิทยาศาสตร์ ซึ่งเน้นอนว่า กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีการขยายตัวแผ่กว้างเป็นปรากฏการณ์ระหว่างประเทศ และอาจถูกมองว่าเป็นมิติที่มีกระบวนการคล้ายการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์

5. Globalization คือกระบวนการการลดพื้นที่ชายขอบทางอำนาจของรัฐ(Deterritorialization) การพิจารณาบทบาทของกระบวนการ Globalization ที่ทำให้เกิดการปรับตัวของอำนาจรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการเกิดแนวคิดภูมิภาคนิยม (regionalism) และท้องถิ่นนิยม (localism) ตลอดจนการปรับตัวทางการเมืองของโครงสร้างเหนือรัฐ (supra-territoriality) การปรับตัวดังกล่าวเป็นการปรับตัวของรัฐที่จะเผชิญกับอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ เพื่อการอยู่รอดของมวลมนุษยชาติ ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมมีการเชื่อมต่อกันอย่างเข้มข้นและชัดเจนมากขึ้นกว่าที่เคยเกิดมา อันเป็นผลจากการเชื่อมโยงของความสัมพันธ์ทางสังคมอื่นๆ ที่มีความห่างไกล (Giddens 1990:64) ความสัมพันธ์ที่อยู่ห่างไกลมีการลดลงด้วยกระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่เป็นตัวทำให้สภาพทางภูมิประเทศ พื้นที่ ชายแดน (territorial borders) ไม่กลายเป็นข้อจำกัดของแรงของอิทธิพลของความสัมพันธ์ทางสังคมด้วยกระบวนการโลกาภิวัตน์ อย่างไรก็ดี Scholte (2000) ได้กล่าวว่า เราไม่มีความจำเป็นใดๆที่จะใช้คำว่า Globalization แทนที่แนวความคิดทางวิชาการอย่างการใช้กระบวนการระหว่างประเทศ(internationalization)ที่มีความหมายเทียบเท่ากับ Globalization หรือมีการใช้ globalization มีความหมายเทียบเท่ากับกระบวนการสากลนิยม (universalization) ตลอดจนเราไม่มีความจำเป็นที่จะเข้าใจ Globalization ในฐานะกระบวนการทำให้เป็นสมัยใหม่ (modernization) หรือ กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงตามแรงและอิทธิพลของลัทธิล่าอาณานิคม(colonialism)และ จักรวรรดินิยม (imperialism) อย่างไรก็ดี แม้ว่าตัว Scholte จะออกมาเน้นย้ำว่าโลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการใหม่ที่แตกต่างไปจากแนวความคิดอื่นๆ ที่ทำให้มีการเข้าใจกระบวนการของมันอย่างสับสน เช่นเดียวกับ Paul Hirst และ Grahame Thompson (1996) ที่มีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางของ Scholte ที่ย้ำอีกเหมือนกันว่า กระบวนการโลกาภิวัตน์ มีขอบข่ายของกระแสอิทธิพลในระดับโลก (Global) ไม่ใช่ระดับเพียงระหว่างรัฐ(international) แม้ว่าแน่นอนที่สุด โลกาภิวัตน์จะเป็นเรื่องที่น่าคิดว่ามีความแตกต่างจากกระแสแนวความคิดของกระบวนการระหว่างประเทศ(internationalization), กระบวนการสากลนิยม (universalization), กระบวนการทำให้เป็นสมัยใหม่ (modernization) แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า เป็นการยากที่จะมีการฟันธงว่า โลกาภิวัตน์มีความแตกต่างจากกระบวนการ อย่างกระบวนการระหว่างประเทศ(internationalization), กระบวนการสากลนิยม (universalization), กระบวนการทำให้เป็นสมัยใหม่(modernization)อย่างสิ้นเชิง

-หนังสือ เอกสารงานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาและลักษณะของเมือง เชียงใหม่ และลักษณะของความเป็นตะวันตก

1.หนังสือจีนหลายมิติ(2548) โดย ดวงใจ

หนังสือจีนหลายมิติได้กล่าวเกี่ยวกับเมืองเซี่ยงไฮ้โดยเปรียบเทียบกับปักกิ่งว่า ปักกิ่งคล้ายกับเป็นขุนนางเดิมที่ยังสวมเครื่องทรงโบราณตั้งแต่สี่ระยะจรดเท้าจะอย่างไรหน้ก็เต็มด้วยพิธีรีตอง เซี่ยงซ่าแต่ส่งางาม หันหน้าเหลียวหลังทางใด ประวัติศาสตร์เลี้ยวส่วนต่างๆ จะหล่นพวงกรวยกราวลงมากองอยู่แทบเท้า ส่วนเซี่ยงไฮ้นั้น เหมือนหนุ่มใหญ่ สาวใหญ่วัยฉกรรจ์ ทำงานตำแหน่งเก้ไก่ ครอบรู้ จะเคลื่นไหวทางใดมิแต่ อากัปกริยาคล่องแคล่ว ปราดเปรียว เฉลียวฉลาด สมัยศตวรรษที่ 19 หลังจากที่ชาติมหาอำนาจตะวันตกได้แต่งเรือสินค้ามายังเมืองจีนได้ระยะหนึ่งแล้ว สินค้าชนิดหนึ่งที่ขายดีในจีนคือ ผืน เมื่อกษัตริย์แมนจูการบมิให้ฝรั่งมามอมเมาชาวจีน ตัวเลขค้าขายของชาติฝรั่งตกฮวบ อังกฤษจึงเป็นตัวนำในการสร้างสถานการณจนกลายเป็น สงครามฝิ่น ครั้งแรกเมื่อ 1 ตุลาคม 1839 รบกันอยู่สามปีกองกำลังอาวุธโบราณของจีนไม่สามารถต่อสู้กับความทันสมัยเชิงทำลายของฝรั่งได้ผลคือ จีนต้องยอมตกลงทำ “สนธิสัญญานานกิง” กับอังกฤษ ค.ศ.1842 จีนต้องจ่ายค่าเสียหายให้อังกฤษ 42 ล้านเหรียญสหรัฐ และจีนได้ถูกบังคับให้ยกเกาะฮ่องกงให้เป็นอาณานิคมของอังกฤษและเปิดเมืองท่าสินค้าชายฝั่งทะเลตะวันออก 5 เมือง คือ กวางตุ้ง เอ๋อหมิง ฟูเจา หนิงโป และเซี่ยงไฮ้ ให้เป็นเมืองท่าเสรีที่อังกฤษจะค้าขายสินค้าได้ทุกชนิด ในทุกสถานที่รวมทั้งอพยพคนอังกฤษเข้ามาอยู่ในจีนได้อย่างสะดวก ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเซี่ยงไฮ้ได้เปิดตัวออกสู่โลกตะวันตกในทันทีและยังเป็นเมืองที่เป็นฝรั่งที่สุดในจีน ชาวอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกต่างได้รับสิทธิให้มีเขตเช่า หมายถึงการก่อตั้งบ้านเรือนค้าขายและใช้กฎหมายของตนในบริเวณนั้นได้ โดยที่เจ้าหน้าที่ของจีนไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้เลย

นอกจากนี้ในหนังสือเล่มนี้ยังกล่าวถึงความทันสมัยว่า ในศตวรรษที่ 19 บริเวณ เดอะบุนด์ และถนนนานกิงในเซี่ยงไฮ้เป็นแหล่งรวมความหรูหรา ทุกวันจะมีรถม้าโก้วจิ่งผ่าน ไปมา ให้บรรดาฝรั่งที่เป็นพ่อค้ารวมทั้งข้าราชการได้เดินทางไปทำงาน หรือไปมาหาสู่กัน ในสวนรมณียจะมีແหม่มสาวแค้นแดง นุ่งกระโปรงยาวติดระบายลูกไม้ฟูรอบตัว กางร่มแพร โคงค์คุ้ม เดินจูงสุนัขตัวน้อยให้เดินออบแสงแดดยามเช้า บนถนนสายนานกิง มีแต่ร้านแพรพรรณ เครื่องเรือน และถ้วยชามที่เดินทางมาจากยุโรปให้ฝรั่งในเมืองจีนได้ซื้อหาไปใช้สอย

2.หนังสือหน้าต่างสู่โลกกว้างจีน(2549) โดย นवलจันทร์ คำปั้งส์

หนังสือได้กล่าวไว้ว่าเซี่ยงไฮ้ได้รับสมญาว่าปารีสตะวันออก และในปัจจุบันก็ฉายแสงเจิดจรัสเสียจนทำให้รัศมีของฮ่องกงดูเหมือนมัวลงในพริบตา และยิ่งเล่าถึงประวัติความเป็นมาของเมืองเซี่ยงไฮ้ตั้งแต่เป็นหมู่บ้านชาวประมงจนกระทั่งภาพหมู่บ้านชาวประมงถูกแทนด้วยตึกระฟ้าที่ถูกสร้างโดยชาวต่างชาติยุคอาณานิคม จนกระทั่งเพียงชั่วข้ามคืน เซี่ยงไฮ้ก็กลายเป็นเมืองแห่งตึกสูงระฟ้ากับเครือข่ายทางด่วนอันสับสนวุ่นวายสามารถดึงดูดเงินทุนเข้ามาได้เป็นจำนวนมหาศาล ชาวเซี่ยงไฮ้เป็นคนเปิดกว้าง ทันสมัย

เปิดเผย และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง และยังเชื่อมั่นว่าตัวเองล้ำหน้ากว่าใครเพราะมีมาตรฐานการครองชีพสูงกว่า ชีวิตยามราตรีก็มีสีสันกว่า

3.หนังสือหน้าต่างสู่โลกกว้างเชียงไฮ้(2551) โดย ปัญจกั๊ก ปุญญเจริญสิน

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงเมืองเชียงไฮ้โดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่ยุคที่เมืองเชียงไฮ้ยังเป็นหมู่บ้านชาวประมงเรือยมาถึงยุคสงครามฝิ่นที่อังกฤษยึดเชียงไฮ้และบีบบังคับให้ลงนามในสนธิสัญญานานกิง และจีนต้องเปิดเมืองทำให้ชาวต่างชาติเข้ามาค้าขายและตั้งบ้านเรือนอยู่ได้ ประวัติโดยละเอียดสมัยที่เชียงไฮ้กลายเป็นยุคเมืองท่าในสนธิสัญญารวมทั้งเชียงไฮ้หลังการปลดปล่อยจนกระทั่งถึงยุคที่เติ้ง เสี่ยว ผิง ได้ดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ

นอกจากนี้ในหนังสือเล่มนี้ยังกล่าวถึงสถานที่ที่แสดงถึงความทันสมัยที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยยุคอาณานิคมที่ตึกและอาคารต่างๆถูกสร้างด้วยสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกและยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งวัฒนธรรมที่เข้ามาพร้อมกับการเข้ามาของชาวต่างชาติก็ยังคงไม่จางหายไปไหนและยังมีอยู่ในเมืองเชียงไฮ้

4.หนังสือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศจีน(2550) โดย วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง

หนังสือได้กล่าวไว้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนและความเป็นมาในแต่ละยุค และกล่าวว่า ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความเป็นมายาวนานและถือเป็นแหล่งกำเนิดของมนุษยชาติ โดยเริ่มตั้งแต่จีนยุคโบราณ กล่าวคือจีนเป็นสังคมบรรพกาล มีการใช้เครื่องหินในการดำรงชีวิต เชื่อเรื่องของเทพเจ้าสร้างโลก และระบบการเขียนหนังสือ เป็นการเขียนหนังสือโดยการแกะสลักลงบนกระดูกเต่าหรือกระดูกสัตว์ที่เรียบแบนที่เรียกว่า 甲骨文 (เจียกู่เหวิน) เกิดแนวคิดปรัชญาการปกครองเรื่อง “บัญชาสวรรค์” 天命 (เทียนมิ่ง) และเรียกผู้ปกครองว่า “โอรสสวรรค์” 天子 (เทียนจื่อ) ซึ่งได้รับอาณัติจากสวรรค์ ปรัชญาในการปกครองนี้ได้สืบต่อมาในยุคต่อ ๆ มา ยุคสมัยราชวงศ์ สถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์องค์แรกของแผ่นดินโดยเรียกว่า “จีนสื่อฮวง” 秦始皇 มีการปฏิรูปประเทศจีนขนานใหญ่ มีแนวคิดแบบขงจื้อ รวมทั้งมีการติดต่อสัมพันธ์กับ ประเทศอินเดียและ ตะวันออกกลาง พุทธศาสนาถูกเผยแพร่ มีการอัญเชิญพระไตรปิฎกจากอินเดียมาสู่ประเทศจีน มีการติดต่อสัมพันธ์กับเอเชียตะวันตก ยุโรปเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เครื่องดนตรีตะวันตกถูกนำมาใช้ในศิลปะการแสดงของจีน ศาสนาต่าง ๆ เข้าสู่ประเทศจีนและมีการเปลี่ยนแปลงศาสนาของชาวจีนจำนวนมาก เช่น อิสลาม ซึ่งแพร่หลาย อย่างมากในหมู่ชาวจีนทางตะวันตก โรมัน คาทอลิก เนสโตเนียน เต๋า ลามะ (พุทธแบบทิเบต) ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่างๆ ถูกนำไปเผยแพร่ในยุโรป และขณะ เดียวกันก็นำเอาวิทยาการจากยุโรปกลับสู่ประเทศจีนและยุคสาธารณรัฐได้กล่าวถึงการสถาปนา

ประเทศจีน ซึ่งมีมหาเจ็ดตุงเป็นแกนนำ รวมทั้งปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชน และยังคงกล่าวถึงนโยบายการปฏิรูปเพื่อเปิดประเทศของเติ้งเสี่ยวผิง

5.ฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต <http://www.thaichinese.net/History/history-modern1.html> บทความเรื่อง การทำทนายจากอำนาจตะวันตก

บทความนี้กล่าวว่าในที่สุดจีนก็ไม่สามารถรอดพ้นจากการรุกรานของตะวันตกไปได้ ดังเช่นหลายประเทศในเอเชีย การเข้ามาของตะวันตกในจีนนั้นเป็นเรื่องของการค้าเป็นหลัก ต้นศรตวรรษที่ 19 ฝ่ายคิบและฝิ่นคิบเป็นสินค้าหลักที่นำเข้าสู่ประเทศจีนแต่เนื่องจากประเทศจีนมีกฎหมายห้ามนำเข้าฝิ่น ทางอังกฤษจึงนำเข้าอย่างลับ ๆ โดยผ่านพ่อค้าจีนบางคนซึ่งเห็นแก่ได้หรือผ่านข้าราชการที่โกงกิน ต่อมาตั้งหลินเจ้อสวี 林则徐 (ค.ศ. 1785-1850) ไปกว้างโจว เพื่อปราบปรามเส้นทางลำเลียงฝิ่น หลินประกาศให้ผู้ที่ครอบครองฝิ่นให้เอาออกมาอบให้ทางการภายในสามวัน เมื่อพ้นกำหนดจึงได้เข้ายึดคลังสต็อกฝิ่นจากพ่อค้าคนจีน และเข้าล้อมชุมชนชาวต่างชาติเพื่อเข้ายึดฝิ่นของชาวอังกฤษจำนวนถึง 20,000 ลังและเผาทั้งหมด ชาวอังกฤษไม่พอใจอย่างมาก รัฐบาลอังกฤษจึงส่งเรือรบ 40 ลำ พร้อมด้วยกำลังทหารกว่า 4000 นายเข้าตีประเทศจีน และจีนเป็นฝ่ายแพ้สงครามครั้งนี้จึงถูกบังคับเซ็นสนธิสัญญาหนานจิง 南京条约 ในปี 1842 ซึ่งเซ็นบนเรือรบของอังกฤษ บังคับให้รัฐบาลจีนยกเกาะฮ่องกงให้อังกฤษบังคับให้เปิดเมืองท่า 5 แห่งให้กับอังกฤษ บังคับให้เก็บภาษีเพียง 5เปอร์เซ็นต์ ให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตให้กับอังกฤษและชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามจำนวนมาก และยังบังคับให้เปิดช่องให้สิทธิพิเศษแก่อังกฤษ ถ้าหากจีนสิทธิพิเศษใด ๆ แก่ประเทศอื่นในขณะนั้นหรือในอนาคต จะต้องให้แก่อังกฤษด้วย สนธิสัญญานี้ชาวจีนเรียกว่า “ความอัปยศแห่งชาติ” และเป็นเหตุนำสู่การสงคราม การรุกรานและสุดท้ายเกิดสนธิสัญญาอัปยศแก่ต่างชาติต่อมา

6.บทบาทในนิตยสาร Creative Thailand(2554) บทความเรื่อง Shanghai:เมืองแห่งฝันที่ตื่นขึ้นอีกครั้ง โดย นันทิยา เล็กสมบุญ

บทความได้กล่าวไว้ว่า เซี่ยงไฮ้ ถือเป็นสังคมที่ทันสมัยแห่งแรกสำหรับประเทศจีน หลายคนเรียกเมืองแห่งนี้ว่าเมืองแห่งฝัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งฝันดีและฝันร้าย เพราะในความเจริญทางด้านวัตถุ และการรับอารยธรรมตะวันตกแบบสุดขอบนี้ ยังรวมเอาปัญหาหยาเสฟติด อาชญากรรม และโสเภณีเข้าไว้ด้วย และยังเปรียบจีนตอนปิดประเทศว่าเป็นเสมือนตราบาป เพราะธุรกิจต่างๆ รวมทั้งสังคม และเศรษฐกิจต่างถึงยุคมืดของตัวเอง แต่เมื่อมันถูกปลุกให้ตื่นขึ้นอีกครั้งด้วยแผนปฏิรูปเศรษฐกิจในต้นทศวรรษ 1990 เซี่ยงไฮ้ก็ถูก

ขึ้นมาทำหน้าที่อย่างกระฉับกระเฉง ด้วยการสร้างสังคมเมืองสำหรับชนชั้นกลางที่มีความพร้อมในการเป็น “ผู้บริโภคร” แฉหน้าของโลกอีกครั้ง

ผลการวิจัย

ถ้าวัดถึงเมืองที่สำคัญในประเทศจีนมาสัก 3 เมือง หนึ่งในนั้นต้องมี เมืองเซี่ยงไฮ้ติดหนึ่งในสาม เซี่ยงไฮ้ แปลว่าอยู่เคียงข้างทะเล และยังมีสมญานามหลายอย่าง เช่น ราชนิแห่งเอเชีย สวรรค์ของนักผจญภัย เมืองแห่งการแสวงโชค รวมทั้ง ปารีสแห่งตะวันออก ดังนั้นเซี่ยงไฮ้จึงเป็นที่รวมของนักผจญภัย นักการพนัน พ่อค้าฝิ่น คนรวย หมอสอนศาสนา นักธุรกิจ เจ้าพ่อ แมงดา ซึ่งคนไทยรู้จักเมืองเซี่ยงไฮ้ ในฐานะเมืองเจ้าพ่อหรือเจ้าพ่อเซี่ยงไฮ้ ตามชื่อภาพยนตร์จีนที่โด่งดัง เซี่ยงไฮ้จึงเป็นความหวังของผู้เดินทางมาจากที่ต่างๆ ที่ต้องการแสวงหาความร่ำรวย และต้องการความเปลือยเปลือย โดยเฉพาะหลังจากที่ที่เปิดเซี่ยงไฮ้ให้เป็นเมืองท่าหลังสนธิสัญญานานกิง เซี่ยงไฮ้จึงได้เติบโตแบบตะวันตกและกลายเป็นเขตเช่าที่สำคัญของชาวตะวันตก

แบบตะวันตกหรือความเป็นตะวันตก นั่นก็คือ ความทันสมัย สังคมได้มีการเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรม มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยระดับสูง มีความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น นอกจากนี้การมีเทคโนโลยีระดับสูงทำให้การผลิตเป็นไป เพื่อการค้าขาย เพื่อแสวงหาผลกำไรมากกว่า ผลิตเพื่อยังชีพ ทำให้เกิดชนชั้นกลางและผู้ประกอบการขึ้นเป็นจำนวนมาก จากการเป็นเขตเช่าของชาวตะวันตก ทำให้ชาวจีนที่ติดต่อกับค้าขายหรือเพื่อทำธุรกิจ รวมทั้งที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น ได้รับวัฒนธรรมและความคิดความเชื่อแบบชาวตะวันตก นอกจากนี้แนวความคิดดังกล่าวได้แทรกซึมจากจุดเล็กๆ หรือกลุ่มคนเล็กๆ กระจายไปยังกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ จึงทำให้เมืองเซี่ยงไฮ้เป็นเมืองที่มีความเป็นตะวันตกมากกว่าเมืองอื่นๆ ของจีน ดังเห็นได้จากลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่โดดเด่นในเซี่ยงไฮ้ และจากสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นทำให้เซี่ยงไฮ้ได้รับการขนานนามที่รู้จักกันเป็นสากลว่า ปารีสแห่งตะวันออก การที่ได้รับการขนานนามเช่นนี้เป็นเพราะเซี่ยงไฮ้ มีลักษณะที่เป็นแบบตะวันตกอย่างเด่นชัด รวมทั้งวิธีการสร้างและเผยแพร่ ในรูปแบบที่หลากหลายที่เปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมในแต่ละยุคสมัยและนำมาซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านดีและไม่ดี ดังนั้นจากการทำการวิจัยศึกษาพบลักษณะ วิธีการสร้างและการเผยแพร่ รวมทั้งผลของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นตะวันตกได้ดังนี้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นยุคหลักๆ ได้ทั้งหมด 6 ยุคดังนี้

1. ยุคกำเนิดความเป็นตะวันตกในเซี่ยงไฮ้ผ่านอุดมการณ์ ค.ศ. 1842-1900
2. ยุคความเจริญกับการครอบงำผ่านความคิดความเชื่อแบบตะวันตก ค.ศ. 1901-1948

- 3.ยุคต่อต้านความเป็นตะวันตกด้วยอุดมการณ์แบบตะวันตก ค.ศ. 1949-1976
- 4.ยุคความเป็นตะวันตกด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ค.ศ. 1978-1991
- 5.ยุคผสมผสานระหว่างตะวันตกกับตะวันออก ค.ศ. 1992-2000
- 6.ยุคทุนนิยมตะวันตกกับการครอบงำในเชียงใหม่ ค.ศ. 2001-ปัจจุบัน

1.ยุคกำเนิดความเป็นตะวันตกในเชียงใหม่ผ่านอุดมการณ์ ค.ศ. 1842-1900

ในปีค.ศ. 1842 จีนทำสนธิสัญญานานกิงเพื่อยุติสงครามฝิ่นกับตะวันตก (อังกฤษ) ข้อสัญญาดังกล่าวกำหนดให้จีนเปิดเชียงใหม่และเมืองท่าอื่นๆอีกสี่แห่งให้ชาวอังกฤษเข้ามาพำนักและทำการค้าได้ตามมาด้วยฝรั่งเศสในเวลาต่อมา สนธิสัญญานานกิงเป็นดังเอกสารรับรองสิทธิของต่างชาติตะวันตกในการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเชียงใหม่และดำเนินกิจการธุรกิจ โรงเรียน โรงพยาบาล โบสถ์ และศาลของตนเองได้ ชุมชนอังกฤษแรกเริ่มตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำหวงผู้ และชุมชนฝรั่งเศสอยู่ถัดมาทางตอนใต้ และอเมริกาอยู่ตอนบน มีการเทศอนกิริตทับถม โคลนด้านบน เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับปลูกตีกรรมริมแม่น้ำ สถานกงสุลสำนักงานศุลกากร ธนาคาร โรงแรมและสโมสรต่างๆ ชาวตะวันตกเรียกบริเวณนี้ว่า เดอะ บันด์ ในขณะที่ชาวจีนเรียกว่า หาดไ่ว่ทัน ช่วง 50 ปีต่อมา ชาวอังกฤษและฝรั่งเศสได้ขยายชุมชนออกไปอีกทางตะวันตกพร้อมกันนี้ชาวฝรั่งเศสได้ตั้งชุมชนเป็นของตนเองขึ้นเรียกว่า เขตเช่าของฝรั่งเศส ที่มีรัฐบาลบริหารปกครองตนเอง และอังกฤษและอเมริกาได้รวมชุมชนของตนเข้าด้วยกัน แล้วจึงเปลี่ยนชื่อเรียกเป็นชุมชนนานาชาติที่มีรัฐบาลบริหารการปกครองตนเองเช่นเดียวกันกับ เขตเช่าของฝรั่งเศสด้วยสนธิสัญญาที่ผูกมัดพร้อมกับการเกิดกบฏภายในหลายครั้งทำให้ราชสำนักชิงไม่อาจยับยั้งอำนาจของต่างชาติได้ และเพื่อป้องกันเมืองเชียงใหม่จากการเกิดกบฏภายใน ชุมชนต่างชาติจึงก่อตั้งกองกำลังอาสาป้องกันเชียงใหม่ที่ประกอบไปด้วยกองกำลังจากหลายชาติเข้าด้วยกัน

ในเชียงใหม่พบว่ามีกลุ่มชาวต่างชาติได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกา และกลุ่มชาวจีนชนชั้นสูงหรือชนชั้นปกครองที่อาศัยอยู่ในบริเวณเดอะบันด์ หรือ หาดไ่ว่ทัน คนกลุ่มนี้มีลักษณะวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบตะวันตก นิยมความทันสมัย รักความหรูหราสะดวกสบาย นิยมอาศัยอยู่ในเขตเช่าของฝรั่งเศสและมีสวนสวยสไตล์ฝรั่งเศสอีกด้วย นอกจากนี้ ชาวจีนชนชั้นสูงยังนิยมอาศัยในอพาร์ทเมนต์สวยหรูใกล้ย่านแหล่งบันเทิงต่างๆ เพื่อความสะดวกสบายแก่การพักผ่อนในเวลาว่าง รวมทั้งการรับประทานอาหารส่วนใหญ่

โดยเฉพาะชาวจีนชนชั้นสูงเปลี่ยนจากการรับประทานอาหารแบบจีนดั้งเดิม เช่น การรับประทานข้าวและบะหมี่ เปลี่ยนเป็นอาหารเช้าแบบอเมริกัน และเปลี่ยนจากการใช้ตะเกียบแบบเดิมมาเป็นการใช้มีดและช้อนแบบตะวันตกแทน เพราะอาหารจีนในยุคนี้ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอต่อชาวตะวันตก มีเพียงแค่ผัก ผลไม้ และเนื้อสดบางชนิดที่สามารถนำมาปรุงอาหารฝรั่งได้เท่านั้นชาวตะวันตกจึงนำเข้าอาหารตะวันตกจากบ้านเกิดแทบทั้งสิ้น เช่น เนย แยม แป้งสาลี หมูแฮม อาหารกระป๋องและอาหารกระป๋อง ทำให้อาหารฝรั่งดังกล่าวแพร่หลายไปสู่สังคมจีนในวงกว้าง

หากกล่าวถึงความเป็นตะวันตกในยุคแรกเริ่มช่วงปีค.ศ.1842 ผู้นำที่นำความเป็นตะวันตก เช่น ศาสนาคริสต์ การศึกษา และรูปแบบการดำเนินชีวิต คือ อังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจตะวันตกที่มีอำนาจมากที่สุด การเผยแพร่ความเป็นตะวันตก อังกฤษและฝรั่งเศสได้ใช้อำนาจในการเผยแพร่ 2 รูปแบบ คือ

1.กลไกด้านการปราบปราม คือ การทหาร ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากสงครามฝิ่นที่อังกฤษบีบบังคับจีน โดยใช้อำนาจทางการทหารที่ตนมีเหนือกว่าให้จีนทำสนธิสัญญานานกิงไม่เพียงแค่นั้นแต่อังกฤษและฝรั่งเศสใช้กำลังทหาร บังคับให้จีนยอมทำสัญญาเทียนสินโดยยอมให้ อังกฤษและฝรั่งเศสได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าในเมืองต่างๆ

2.กลไกด้านอุดมการณ์ คือ อุดมการณ์ทางศาสนา ได้ส่งคณะมิชชันนารีเพื่อเข้ามาสอนศาสนาและโน้มน้าวใจ ให้เปลี่ยนศาสนาเป็นศาสนาคริสต์เหมือนพวกตนต่อมาเมื่อมิชชันนารีได้เข้ามามิได้ทำการสอนศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่ยังสอนให้คนจีนได้รับการศึกษาแบบตะวันตกอีกด้วย โดยใช้ระบบการศึกษาที่เป็นแบบตะวันตกซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญในการครอบงำความคิดและนำไปสู่วิธีการคิดที่เปลี่ยนเป็นแบบตะวันตกรวมทั้งการดำเนินชีวิตและกิจกรรม ทางด้านเศรษฐกิจและการค้า พ่อค้าชาวตะวันตกจำนวนไม่น้อยเข้ามาทำการค้ากับชาวจีนและทำการค้าระหว่าง ชาติตะวันตกด้วยกันเองจึงทำให้เกิดเป็นย่านธุรกิจและนอกจากการศึกษาที่เป็นแบบตะวันตกแล้วคนจีนยังได้รับวัฒนธรรมภาษาตะวันตกมาโดยไม่รู้ตัว เพราะเมื่อชาวตะวันตกมีอำนาจทางการเงินมากได้ทำการค้ากับชาวจีนจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการรับวัฒนธรรมภาษาตะวันตกได้ และอังกฤษกับฝรั่งเศสยังผลักดันให้มีการใช้ภาษาของตนในการเจรจา ต่อรองธุรกิจ เป็นผลให้ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสเข้ามาแทนที่ภาษาจีนที่เป็นภาษาท้องถิ่น และการรับภาษาของชาตินั้นๆ มานำมาสู่การรับเอาวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ มาด้วยโดยปราศจากเงื่อนไข เช่น อาหารการกิน รวมทั้งการสร้างอาคาร บ้านเรือน สิ่งก่อสร้างต่างๆ จะเห็นได้ว่าความเป็นตะวันตกในยุคนี้

เกิดบริเวณฝั่งเขตเช่าที่เป็นของชุมชนนานาชาติในเชียงใหม่ หรือ ที่เรารู้จักกันว่า เดอะ บันด์ หรือ หาดไ่ว่กัน เป็นลำดับแรก

2.ยุคความเจริญกับการครอบงำผ่านความคิดความเชื่อแบบตะวันตก ค.ศ. 1901-1948

ภายหลังจากการเกิดกบฏหลายครั้งภายในประเทศส่งผลให้เมืองต่างๆในจีนเกิดความวุ่นวาย ทำให้คนจีนหนีภัยจากการกบฏทั้งหลายมาอยู่ในเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะในบริเวณเขตเช่านานาชาติ เพราะบริเวณนี้มีการปกครอง รวมทั้งกฎหมายต่างๆ เป็นของตัวเองรวมทั้งกองกำลังทหารที่มีความสามารถ จึงทำให้ไม่มีการกบฏในบริเวณนี้ ทำให้ชาวตะวันตกต้องยอมอนุญาติให้คนจีนซื้อบ้านและที่ดินอยู่อาศัยในเขตเช่าได้ บริเวณที่มีคนจีนอาศัยอยู่ในเขตเช่ามีชื่อเรียกว่า บ้านประตูลิ้นหรือบ้านตรอก คันทศวรรษที่ 19 เขตชุมชนต่างชาติดมิดน ปูพื้น ไฟฟ้า ไฟถนน น้ำประปา ท่อระบายน้ำและตึกกรมสูงๆแบบตะวันตก และที่นี่ยังมีรถรางใช้ครั้งแรก ส่งผลให้ภูมิทัศน์ของตัวเมืองเปลี่ยนไปมาก ทำให้การเดินทางสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ในยุคนี้เชียงใหม่กลายเป็นแหล่งผลิตแพรพรรณที่มีขนาดใหญ่ของจีน มีการก่อตั้งโรงงานทอผ้าขึ้นของชาวต่างชาติ และในยุคนี้เชียงใหม่กลายเป็นเวทีการประลองการหักใหวชิงพริบของกลุ่มการเมือง และแก๊งเจ้าพ่อต่างๆ อีกด้วย

เชียงใหม่ในยุคนี้พบว่าการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากวิทยาการของชาวตะวันตกที่มีความทันสมัย เช่น การสร้างถนน การใช้รถรางและการสร้างอาคารต่างๆ ตึกกรมสูงๆ แบบตะวันตก ทำให้คนจีนเมืองอื่นๆที่มาเห็นต่างตกตะลึงกับปาฏิหาริย์เทคโนโลยีของเชียงใหม่ ในทศวรรษ 1930 ได้เกิดแหล่งบันเทิงทั้งแบบเก่าและใหม่ปะปนกันอย่างไม่มีที่ใดเหมือน ทั้งภัตตาคาร โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า โรงจิว โรงเดินรำ นอกจากนี้เชียงใหม่ได้เป็นเมืองที่น่าแฟชั่นที่สุดในเอเชีย ผู้คนที่เดินกันตามถนนใหญ่ล้วนสวมใส่เสื้อผ้าที่เป็นแฟชั่นใหม่ล่าสุดทั้งของต่างประเทศและของจีน กลุ่มคนที่มีความเป็นตะวันตก คือชาวตะวันตกและชาวจีนชนชั้นสูง ที่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตเช่า คนกลุ่มนี้มีความคิดความอ่านแบบตะวันตก เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้ง ลักษณะท่าทางและความคิด ในขณะที่ชาวจีนชนชั้นแรงงานที่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตเช่า นั้นมีความผสมผสานกันระหว่างความเป็นตะวันตกและความเป็นตะวันออกเห็นได้จากสถาปัตยกรรมเงินผสมกับตะวันตกที่บ้านประตูลิ้นที่ชาวจีนที่อพยพเข้ามาใช้เป็นที่อยู่อาศัย

หากกล่าวถึงความเป็นตะวันตกในยุคต้นศตวรรษที่ 20 ผู้นำที่นำความเป็นตะวันตก เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรมและกีฬา คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจตะวันตกที่มี

อำนาจมากที่สุด การเผยแพร่ความเป็นตะวันตก อังกฤษ ฝรั่งเศสและอเมริกาได้ใช้อำนาจในการเผยแพร่ 2 รูปแบบ คือ

1.กลไกด้านการปราบปราม คือ การทหาร ในยุคนี้ยังคงมีอยู่ ประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้ใช้กองอำนาจทางการทหารในการครอบงำบีบบังคับให้จีนทำตามแบบที่ตนต้องการในทุก เรื่อง นอกจากนี้ยังมีประเทศตะวันตกที่เกี่ยวข้องได้แก่ เยอรมนี นอร์เวย์ สวีเดน เบลเยียมและโปรตุเกส เรียกได้ว่าในยุคนี้เกิดสงครามนานาชาติ

2.กลไกด้านอุดมการณ์ คือ การเข้ามาตั้งโรงเรียนของอเมริกาในเซี่ยงไฮ้ เพราะในยุคแรกนั้นจะเป็นเพียงการเผยแพร่คำสอนของศาสนาคริสต์และความรู้ต่างๆ ที่สอนผ่านมิชชันนารีเท่านั้น มีการสอนตามสถานที่ต่างๆ ที่ไม่เป็นที่แน่นอน เช่น โบสถ์ เป็นต้น แต่หลังจากที่อเมริกาเข้ามามีการปรับปรุงสร้างสถานศึกษาให้เป็นหลักแหล่งแน่นอน

ในด้านการติดต่อค้าขายและเศรษฐกิจในยุคนี้เรียกได้ว่าเป็นยุคแห่งความรุ่งเรืองของเซี่ยงไฮ้ ธุรกิจต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นในเซี่ยงไฮ้ก่อนเป็นอันดับแรก รวมทั้งวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตแบบตะวันตกเริ่มเป็นที่แพร่หลาย ในยุคนี้สังเกตเห็นได้จาก การปลูกสร้างบ้านเรือนของชาวจีนชนชั้นสูงหรือชนชั้นปกครองที่ติดต่อกับชาวตะวันตก ได้ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนให้มีสวนกว้างแบบอังกฤษรวมทั้งเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ในการตกแต่งภายในล้วนได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตกแทบทั้งสิ้น ในส่วนของกีฬาเช่นกัน เช่น การขี่ม้าแบบอังกฤษ การเล่นเทนนิสแบบฝรั่งเศส รวมทั้งการเล่นบาสเกตบอลแบบอเมริกัน เป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมอย่างมากและได้ผนวกเข้ากับหลักสูตร ในโรงเรียนอีกด้วย ทำให้นักเรียนที่อยู่ในตระกูลของชนชั้นผู้ปกครองได้ศึกษาและนำมาสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน แต่กระนั้นชาวจีนที่ได้รับอิทธิพลแบบตะวันตกที่สามารถดำเนินชีวิตตามแบบอย่างตะวันตกหรือเท่าเทียมได้นั้นมีเพียงแค่ส่วนน้อยที่อยู่ในชนชั้นผู้ปกครองและตระกูลชนชั้นสูงเท่านั้น เพราะชาวจีนที่เป็นประชาชนคนธรรมดาไม่สามารถดำเนิน ตามรอยความทันสมัยแบบตะวันตกได้เนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น ไม่มีทุนเพียงพอ ไม่ได้รับการศึกษา เป็นต้น และการครอบงำทางด้านอุดมการณ์ที่มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่คือ สื่อ ดังเห็นได้จากในยุคนี้ ค.ศ.1930 สังคมจีนในเซี่ยงไฮ้มีการคล้อยตามธรรมเนียมการเดินรำ การจุมพิต และการแสดงความใกล้ชิดในที่สาธารณะแบบตะวันตก เพราะถูกหล่อหลอมด้วยอิทธิพลของภาพยนตร์ฮอลลีวูด

3.ยุคต่อต้านความเป็นตะวันตกด้วยอุดมการณ์แบบตะวันตก ค.ศ. 1949-1976

ช่วงปี 1949 เป็นต้นมารัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ (Chinese Communist Party; CCP) ได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการบริหารประเทศ ทุ่มเทในการกวาดล้างฝิ่น การพนัน การค้าประเวณีและธุรกิจผิดกฎหมายทั้งปวงที่ทำให้เซี่ยงไฮ้มีชื่อกระฉ่อนไปทั่วโลก โดยรัฐเข้มงวดไม่เว้นแม้แต่เรื่องชีวิตส่วนตัว โดยสั่งห้ามการเดินร่า การพนัน แฟชั่น และการหาความสำราญทุกรูปแบบ โรงเดินร่าถูกปิดเปลี่ยนเป็นศูนย์วัฒนธรรมของชนชั้นกรรมาชีพ ช่วงที่มีการต่อต้านกลุ่มขวาจัด(ตะวันตกฝ่ายขวาที่มีแนวคิดแบบประชาธิปไตย) ทางการประกาศให้หารจัดงานเลี้ยงเดินร่าส่วนตัว เป็นเรื่องผิดกฎหมาย พวกสาว ๆ ต้องนำชุดสวย ๆ กับรองเท้าส้นสูงไปแลกกับชุดเครื่องแบบไร้สีสัน ผมหักกับกระโปรงคอหยักๆ มีแต่ทรงผมเรียบๆ กับเครื่องแบบยุคประธานเหมา ที่ใส่ได้ทั้งชายและหญิงเข้ามาแทนที่

หลังจากเซี่ยงไฮ้ได้ทำสนธิสัญญานานกิง จึงเกิดย่านธุรกิจต่างๆ ขึ้น เนื่องจากนายทุนชาว ตะวันตก และชาวจีนชนชั้นสูงที่ได้รับแนวคิดแบบประชาธิปไตยจากตะวันตกพร้อมกับความเชื่อว่าพวกเขาสามารถก่อตั้ง และดำรงระบบของพวกเขาไว้ด้วยวิถีประชาธิปไตย แต่ยังมีชาวจีนอีก จำนวนมากที่ไม่ได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมเพราะผู้ที่มีสิทธิ์ในผลประโยชน์นั้นอย่างเต็มที่คือ ชาวจีนชนชั้นสูงและนายทุนชาวตะวันตก ดังนั้นการตั้งโรงงานต่างๆ ของชาวตะวันตก และ การจ้างแรงงานชาวจีนด้วยค่าแรงอันน้อยนิด ในสายตาของปัญญาชนชาวจีนกลับมองว่า นี่คือการกดขี่และเอาเปรียบที่เด่นชัดที่สุดที่จักรวรรดินิยมตะวันตกกระทำต่อประเทศของตนเอง

เมื่ออุดมการณ์แบบตะวันตกไม่ได้มีเพียงแนวคิดแบบประชาธิปไตยที่ทุกคนมีความเท่าเทียม กัน และมีสิทธิเสรีในการเรียกร้องสิทธิให้แก่ตนเองเท่านั้นแต่ยังมีแนวคิดแบบ คอมมิวนิสต์ ที่นักคิดชาวตะวันตกเป็นผู้ริเริ่ม แนวคิดคอมมิวนิสต์เป็นแนวคิดที่เกิดจากแนวคิดของ คาร์ล มาร์กซ จุดประสงค์คือต้องการทำลายแนวคิดแบบประชาธิปไตยที่มีลักษณะ เป็นเหมือนปลาใหญ่ กินปลาเล็ก จึงต้องการสร้างสังคมที่ปราศจากชนชั้น และดั่งเห็นตัวอย่าง ความสำเร็จในการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ในรัสเซีย(ปฏิวัติบอลเชวิค) จึงทำให้เกิดสำนึกว่า ควรจะต่อสู้ เพื่อชาติของตน จึงได้ดำเนินการปฏิวัติในประเทศจีนโดยมีตัวอย่างจากชาติตะวันตก(รัสเซีย) โดยมี เหมา เจ๋อ ตุง เป็นผู้นำในการปฏิวัติครั้งนี้ และมีชนชั้นแรงงานจีนที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมจากชาติตะวันตก และเห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นระหว่างคนจีนที่มีฐานะทางสังคมและอำนาจทางเศรษฐกิจที่ สูงกว่าตนเป็นผู้ให้ความร่วมมือในการปฏิวัติ ได้ทำการกวาดล้างธุรกิจต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจบันเทิง ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ ธุรกิจคาบาร่ต์ ไนต์คลับ และบ่อนกาสิโน เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า ธุรกิจทุกกิจการเป็นอัมพาตไปโดยปริยาย นอกจากนี้ชาวตะวันตกรวมทั้งชาวจีนชนชั้นสูงที่มีวิธีการ ดำเนินชีวิตแบบชาวตะวันตกถูกขับออกจากเชียงใหม่ มีการรื้อทำลายสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ แทนอำนาจต่างชาติตะวันตก

หากกล่าวถึงความเป็นตะวันตกในยุคเหมา ผู้นำที่นำความเป็นตะวันตก เปลี่ยนจากเดิมที่เป็นตะวันตกฝ่ายขวา ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาตามลำดับ กลายมาเป็นฝ่ายซ้าย คือ รัสเซีย ได้ใช้อำนาจในการเผยแพร่มี 2 รูปแบบ คือ

1. กลไกด้านอุดมการณ์ คือ อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ โดยทำให้ประชาชนยอมรับความเห็นส่วนตัวของผู้ปกครอง โดยเฉพาะชาวจีนชนชั้นแรงงานที่เห็นพ้องต้องกันว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรมและกลายมาเป็นความคิดเห็นหลักโดยไม่มีการตั้งคำถาม ไขแนวความคิดเสมอภาคกัน ความเท่าเทียมกันในสังคมของทุกชนชั้น นอกจากนี้ยุคนี้กลายเป็นยุคมีดของสังคมนิยมตะวันตกแบบฝ่ายขวาในเชียงใหม่ไปโดยปริยาย โดยการปิดประเทศของผู้นำเพื่อต้องการรักษาความสงบและความเสมอภาคให้แก่ประชาชนของตน โดยปฏิเสธต่อต้านความเป็นตะวันตก(ฝ่ายขวา ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา) นำไปสู่การปฏิวัติวัฒนธรรม การครอบงำทางอุดมการณ์นั้น ได้นำมาสู่ความรุนแรงที่มีทับซ้อนอยู่ระหว่างกันคือ ด้านการทหาร

2. กลไกด้านการปราบปราม คือ การทหาร เนื่องจากมีการปฏิวัติวัฒนธรรมทำให้มียุวชนทหาร หรือที่เรียกกันว่า เรดการ์ดพากันเดินขบวนประท้วงตามถนนต่างๆ แจกใบปลิวและโปสเตอร์ และพวกเรดการ์ดยังได้ล้างผลาญทุกสิ่งของที่สะท้อนวัฒนธรรมของชนชั้นสูงและชนชั้นกลางในยุคก่อน ทั้งตุ๊กตารวมและรังความผู้ที่ทำผมหรือแต่งกายแบบตะวันตก ตลอดจนรื้อถอนทำลายสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์แทนต่างชาติ ทำให้เชียงใหม่สูญเสีย สถาปัตยกรรม งานดนตรีและงานศิลปะที่ล้ำค่าไปเป็นจำนวนมาก และเมื่อปฏิวัติวัฒนธรรมกลายเป็นความคลุ้มคลั่งจึงเกิดเหตุรุนแรงทางการเมืองตามมามีการปะทะกันระหว่างนักศึกษาเรดการ์ดกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเชียงใหม่ ทำให้เมืองเชียงใหม่ทั้งเมืองต้องกลายเป็นอัมพาต การขนส่ง การผลิตในโรงงานต้องหยุดชะงัก

4.ยุคความเป็นตะวันตกด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ค.ศ. 1978-1991

หลังจากประธานเหมาถึงแก่อสัญกรรม เต็งเสี่ยวผิง ได้ก้าวมาเป็นผู้นำคนต่อไป เขาประกาศใช้นโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ และเปิดรับความช่วยเหลือด้านการลงทุน การศึกษาและเทคโนโลยีจากชาติ

ตะวันตก นอกจากนี้ตั้งเลี้ยวผิงยังอนุญาตให้มีการจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ มีการส่งเสริมให้ธนาคารและบริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งสาขาในเขตผู้ตงเป็นจำนวนมาก จากนโยบาย 4 ทันสมัยส่งผลให้ชาวเซียงไฮ้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสะดวกสบาย มากยิ่งขึ้น เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น ตู้เย็น ไมโครเวฟ เครื่องทำกาแฟ ที่เคยมีใช้กันเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูง ชาวเซียงไฮ้โดยทั่วไปก็สามารถซื้อมาใช้ในครัวเรือนได้ในยุคนี้ ผู้ตง ได้กลายเป็นเศรษฐกิจพิเศษและเป็นแบบอย่างแผนการพัฒนาคความเจริญของเซียงไฮ้ เทศบาลนครเซียงไฮ้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ธนาคารและบริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งสาขาในเขตผู้ตง ด้วยมาตรการจูงใจด้านภาษีด้วยการลดค่าธรรมเนียมและสิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ เป็นต้น

เซียงไฮ้ในยุคนี้พบว่านอกจากชนชั้นสูงหรือชนชั้นปกครองที่มีสิทธิในการร่วมงานกับชาติมหาอำนาจตะวันตกแล้ว ประชาชนชาวจีนที่มีความรู้ความสามารถก็สามารถเข้าทำงานกับบริษัทต่างชาติได้เช่นกัน ในยุคนี้การแบ่งชนชั้นดูจากการศึกษาเป็นหลัก โดยเฉพาะผู้ที่มีความคิดแบบตะวันตก หรือได้รับการศึกษาแบบตะวันตกมักเป็นผู้นำในองค์กรหรือบริษัทของชาติตะวันตกมากกว่าผู้ที่มีความคิดแบบเดิมหรือแบบสังคมนิยม กลุ่มคนที่มีความเป็นตะวันตกหรือรับแนวความคิดแบบตะวันตกมาไม่ใช่เพียงแต่ชาวจีนชนชั้นสูงหรือชนชั้นปกครองแต่เพียงอย่างเดียว เพราะในยุคนี้กลายเป็นคนจีนเองที่นำความตะวันตกเข้ามาสู่สังคมจีน ไม่ใช่ชาวตะวันตกอย่างในยุคที่ผ่านมาอีกต่อไป

หากกล่าวถึงความเป็นตะวันตกในยุคที่ ตั้งเลี้ยวผิง เป็นผู้นำจีน ผู้นำที่นำความเป็นตะวันตกแรกเริ่ม เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรมและกีฬา คือ ชาวจีนชนชั้นปกครอง ต่อมาชาวจีนที่ได้รับการศึกษาหรือกลุ่มปัญญาชน ซึ่งจากเดิมเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจตะวันตก การเผยแพร่ความเป็นตะวันตก ในยุคนี้ได้ใช้อำนาจในการเผยแพร่ในรูปแบบของอุดมการณ์แทนที่กลไกด้านการทหาร คือ

1. กลไกด้านอุดมการณ์ คือ วาทกรรมความทันสมัย ด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่ต้องการเปลี่ยนประเทศที่ด้อยพัฒนาให้เป็นประเทศที่พัฒนาที่มีความเจริญก้าวหน้าและทันสมัยเช่นเดียวกับตะวันตก ทำให้เศรษฐกิจเซียงไฮ้กลับมาร้อนแรงขึ้นอีกครั้ง และเป็นไปไม่ได้หากไม่กล่าวถึง นโยบายสี่ทันสมัย (การพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) นโยบายดังกล่าวส่งผลให้ชาวเซียงไฮ้มีความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้น เครื่องใช้ไฟฟ้าหรือของต่างๆที่เคยมีใช้กันแค่ภายในชนชั้นระดับสูง ชาวเซียงไฮ้โดยทั่วไปก็สามารถหาซื้อมาใช้ได้ ภายหลังจากยุคปิดประเทศต่อต้านความทันสมัยและความเป็นสากลแบบตะวันตก ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับตะวันตกหรือผู้คนที่เกี่ยวข้องกลายเป็นสิ่งชั่วร้ายและตราบาปแต่เมื่อเซียงไฮ้ถูกปลดให้ตื่นขึ้นอีกครั้งด้วยแผนปฏิรูปเศรษฐกิจในต้นทศวรรษ 1990 เซียงไฮ้ก็ถูกขืนมาทำ

หน้าที่อย่างกระฉับกระเฉง ระบบเศรษฐกิจได้เปลี่ยนไปจากยุคของการปิดประเทศอย่างสิ้นเชิง เศรษฐกิจในยุคนี้เป็นเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และความเป็นตะวันตกที่ชัดเจนอีกสิ่งหนึ่งคือ การที่ผู้นำประเทศเปิดรับการช่วยเหลือในทุกด้านจากชาติมหาอำนาจตะวันตก ได้แก่ ความช่วยเหลือด้านการลงทุน มีบริษัทแม่จากตะวันตกเข้ามาลงทุนในเชียงใหม่เป็นจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องในทุกๆ ปี พร้อมกันนี้ได้นำเทคโนโลยีจากชาติตะวันตกโดยเฉพาะอเมริกาเนื่องจากอังกฤษและฝรั่งเศสเริ่มถดถอย เข้ามาใช้ภายในโรงงานเพื่อประสิทธิภาพในการผลิต ดังนั้นคนงานจีนจึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาหรือมีทักษะในการใช้และควบคุมกลไกต่างๆของเครื่องจักร อาจกล่าวได้ว่าเชียงใหม่ได้รับเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาโดยผ่านการศึกษาระบบตะวันตก (ความทันสมัย) เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้เกิดย่านธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น

ในยุคนี้มีการกระจายตัวของความทันสมัยไปทั่วประเทศจีนแต่ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้เมืองบางเมืองยังไม่สามารถพัฒนาและเข้าถึงได้ เช่น เมืองต่างๆ ที่อยู่ภายในประเทศไม่ได้มีพื้นที่ที่ติดต่อยุริมน้ำทะเล การกระจายตัวของความทันสมัยเริ่มจาก ในเมืองเชียงใหม่โดยเฉพาะฝั่งเขตเช้าและกระจายไปสู่พื้นที่ต่างๆของเมืองเชียงใหม่ จนเกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออก และจึงกระจายไปสู่เมืองต่างๆ พร้อมกับชนชั้นแรงงานที่ได้อพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในเมืองเชียงใหม่ และได้เดินทางกลับบ้านเกิดของตนในเวลาเทศกาลต่างๆ จึงเกิดการใช้ชีวิตแบบทันสมัยไปยังบ้านเกิดของตนด้วย

5.ยุคผสมผสานระหว่างตะวันตกกับตะวันออก ค.ศ. 1992-2000

ห้างสรรพสินค้าของรัฐกับตลาดสดหัวเมืองถูกแทนที่ด้วยซูเปอร์มาร์เก็ตกับศูนย์การค้าทันสมัย มีสถาปัตยกรรมสำคัญอีกสองแห่งที่เกิดขึ้นในเขตผู้ตง ได้แก่ หอโอเรียนทัลเฟิร์สที่สร้างปี 1993 และอาคารจินเม่าที่สร้างในปี 1998 ทำให้นักธุรกิจทั้งชาวจีนโพ้นทะเลและชาวตะวันตกเข้ามาตั้งรกรากอาศัยในเมืองเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก นับแต่ทศวรรษ 1990 ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเชียงใหม่ก็กลับมาเฟื่องฟูอีกครั้งหลังจากที่เคยเฟื่องฟูครั้งสุดท้ายเมื่อทศวรรษ 1920 ภายในเวลาไม่กี่ปี เชียงใหม่ก็พลิกเปลี่ยนโฉมหน้าจากจากเมืองแห่งตรอกซอยสลับซับซ้อนคึกเขาวงกต มาเป็นเมืองแห่งตึกกรมสูงเสียดฟ้า มาตรฐานด้านที่พักอาศัยได้รับการปรับปรุงอย่างเห็นได้ชัด เทศบาลเมืองเชียงใหม่มีนโยบายสร้างให้เชียงใหม่เป็นเมืองสีเขียวส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชากรในย่านแออัดหลายแห่งดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันได้อนุรักษ์สถานที่ที่เป็นที่รำลึกถึงเชียงใหม่

ในอดีต ทำให้เชียงใหม่ฮ้อบอวนด้วยกลิ่นของอดีตเรื่อยมา โดยเฉพาะย่านเขตเช่าของฝรั่งเศสที่แทบไม่เปลี่ยนไปจากอดีตมากนัก

เชียงใหม่ในยุคนี้พบว่าผู้นำความเป็นตะวันตกในยุคนี้ไม่เพียงแต่ผู้นำที่ได้รับการศึกษาจากชาติตะวันตกเท่านั้นแต่ยังมีผู้นำที่สำคัญคือ ชาวจีนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจระดับสูง ที่ดอกย้ายความเป็นตะวันตกพร้อมกับกลุ่มปัญญาชนที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาติตะวันตกอีกทอดหนึ่ง ที่เป็นตัวการในการผลักดันให้ความคิด ความเชื่อ รวมทั้งวัฒนธรรมต่างๆ เข้ามาปะปนความเป็นจีนดั้งเดิม จึงเกิดเป็นการผสมผสานของวัฒนธรรมตะวันตกกับวัฒนธรรมตะวันออกไว้อย่างเข้ากัน

หากกล่าวถึงความเป็นตะวันตกในยุคที่มีความเจริญเช่นยุคนี้ ผู้นำที่นำความเป็นตะวันตก เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม คือ ชาวจีนชนชั้นปกครอง ต่อมาชาวจีนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจระดับสูงหรือ ได้รับการศึกษาหรือกลุ่มปัญญาชน ซึ่งจากเดิมเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจตะวันตก การเผยแพร่ความเป็นตะวันตก ในยุคนี้ได้ใช้อำนาจในการเผยแพร่ในรูปแบบของอุดมการณ์แทนที่กลไกด้านการทหาร คือ

1. กลไกด้านอุดมการณ์ คือ การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการครองอำนาจ เพราะเป็นการครอบงำทางความคิดแบบตะวันตกได้อย่างแนบเนียน จากการพัฒนาทางเทคโนโลยีผ่านการศึกษาจากยุคก่อน สามารถพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้คนประชาชนโดยทั่วไปในยุคสมัยนี้ได้สามารถรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและเวลาใกล้เคียงกันทั่วโลก นำมาสู่การครอบงำทางวัฒนธรรมเพราะการรับรู้ข่าวสารพร้อมกันทั่วโลกนั้นทำให้เกิดวัฒนธรรมแบบเดียวกันที่เป็นแบบสากล คือ การเลียนแบบสังคมตะวันตก เช่น การแต่งกาย ที่อยู่อาศัยแบบตะวันตก เช่น คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์ ผู้คนต่างแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งความสะดวกสบายและความรู้สึกเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น และการอนุญาติให้บริษัทของตะวันตกเข้ามาตั้งรากฐานการผลิตในเชียงใหม่รวมทั้งสามารถอาศัยอยู่ได้เป็นเวลานานโดย อำนาจความสะดวกสบายให้กับชาวตะวันตกทุกอย่างนำมาสู่การเติบโตของอสังหาริมทรัพย์ในเชียงใหม่ที่ทำให้พื้นที่มีราคา สูงขึ้นจากเดิมอย่างมาก เพราะชาวตะวันตกนิยมอาศัยแบบปัจเจกบุคคลมากกว่าที่จะอาศัยรวมกันเป็นครอบครัวใหญ่ และความคิดแบบนี้ไม่เพียงแต่จำกัดอยู่ภายในชาวตะวันตกและชาวเมืองเชียงใหม่เท่านั้นแต่ยังขยายวงกว้างไปสู่ชาวต่างชาติที่ มาจากตะวันออกด้วยกันที่อาศัยอยู่ในเมืองตะวันออกที่เต็มไปด้วยเสน่ห์อันน่าหลงใหลของตะวันตก การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีเทคโนโลยีในระดับที่ก้าวกระโดดที่สำคัญสำหรับยุคนี้ คือ การสร้างสนามบินนานาชาติเชียงใหม่ และการสร้างรถไฟที่มี

ความเร็วสูง ทำให้มีความสะดวกสบายในการเดินทางมายังเชียงใหม่ ไม่ว่าจะมาเพราะต้องการเจรจาธุรกิจ หรือไม่ว่าเหตุผลใดก็ตาม จึงไม่ผิดนักถ้าจะกล่าวว่าเชียงใหม่แทบจะเข้าข่ายเมืองอวกาศหรือเมืองแห่งอนาคต

6. ยุคทุนนิยมตะวันตกกับการครอบงำในเชียงใหม่ ค.ศ. 2001-ปัจจุบัน

ท้องถนนเชียงใหม่เต็มไปด้วยหอศิลป์ บาร์ซิการ์ ร้านอาหาร และภัตตาคารชั้นเลิศที่นิตยสารต่างชาติต่างยกนิ้วให้ การผสมผสานถือเป็นความทันสมัย ดีไซน์เนอร์ได้ชื่อว่ายิ่งใหญ่ แต่เมื่อถ้อยต้องเล็กน้อยถึงจะถือว่าใช้ได้ คำถามที่ว่าทำไมคนเชียงใหม่ถึงได้ฉลาดนัก อดีตผู้ว่าการนครเชียงใหม่เคยให้คำตอบเอาไว้ว่า “ใช่ คนเชียงใหม่ฉลาด แต่คนฉลาดชอบมาอยู่ที่เชียงใหม่” ความมั่นใจในตนเองนี้ส่วนหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากการที่ติดต่อกับตะวันตกมานาน จากนโยบาย “สี่ทันสมัย” ในยุคของการสร้างชาติ อันหมายถึงการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทหาร และการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในวันนี้นั้นมันได้ถูกเปลี่ยนผ่าน เป็นความทันสมัยในบริบทของบริโภคนิยม นั่นคือความฝันทางวัตถุ (Material Dream) ที่อย่างอันประกอบด้วย บ้าน รถยนต์ คอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเชียงใหม่ก็ดูเหมือนจะเป็น ท่าเลทองในการเติมเต็มไปจนถึงขั้นปรนเปรอความฝันนี้ให้กับชาวจีน

เชียงใหม่ในฐานะหนึ่งใน เมืองเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เติบโตเร็วที่สุด ได้กลับมาเป็นศูนย์กลาง การค้า และการเงินของจีนอีกครั้ง และกลายเป็นท่าสินค้าที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุดในโลก มีบริษัทนายทุนข้ามชาติรายใหญ่จากชาติมหาอำนาจตะวันตก รวมทั้งนายทุนชาวจีนที่มี อำนาจทางเศรษฐกิจที่มีอุดมการณ์แบบตะวันตก (อเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ เป็นต้น) กว่า 500 แห่งเข้ามา เปิดกิจการและตั้งรกรากอาศัยอยู่ในเชียงใหม่ ห้างสรรพสินค้าของรัฐในเชียงใหม่ทั้งเมือง ถูกแทนที่ด้วยซูเปอร์มาร์เก็ตกับ ศูนย์การค้าทันสมัย ซึ่งในหลายๆ กรณีไม่ได้เป็นเพียงสาขาเท่านั้น แต่คือสำนักงานใหญ่ใน ภูมิภาคที่มีฝ่ายวิจัยและพัฒนาตั้งอยู่ที่ติดอันดับสูงที่สุดในโลกหลายแห่ง อยู่ที่นี่ รวมถึง แฟล็กชิปสตรีทที่ หูหระที่สูงสุดของหลายๆ แปรนด์ ก็อยู่ที่นี้เช่นกัน

เชียงใหม่ในยุคนี้พบว่าไม่ใช่เพียงชาวจีนชนชั้นปกครองหรือชาวจีนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจระดับสูงเท่านั้นที่เป็น ผู้นำความตะวันตกมาสู่สังคมจีนแต่ยังรวมเอาคารานักท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงต่างๆ เอาไว้ด้วย คนเชียงใหม่โดยมากเปิดรับแนวคิดแบบตะวันตก โดยเฉพาะในยุคที่เปิดรับตะวันตก อย่างเต็มตัวในยุคนี้ อาจถึงขั้นวิ่งไล่ตามความเป็นต่างชาติ(ชาติตะวันตก) อย่างที่ชาวจีนเมืองอื่น ว่ากัน คนเชียงใหม่มักคิดว่าอะไรที่เป็นของตะวันตกต้องดีกว่าเสมอ ปัจจุบันเมื่อชาวจีนมีรายได้สูงขึ้น ทำให้เกิดจำนวนชนชั้นกลางเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

และชนชั้นกลางเหล่านี้ก็มีกำลังพอในการบริโภคสินค้าแบรนด์เนมเลียนแบบแฟชั่นจากฝั่งตะวันตก การซื้อสินค้าแบรนด์เนมของแท้กลายเป็นสัญลักษณ์แทนความมีหน้ามีตา บ่งบอกถึงสถานะที่สูงกว่าเพื่อนบ้านที่ไร้ของเลียนแบบอยู่ ด้วยมาตรฐานการครองชีพที่สูงที่สุดในจีนของเซี่ยงไฮ้ ทำให้ชาวเซี่ยงไฮ้สามารถไล่ตามแฟชั่นล่าสุด ทั้งเสื้อผ้า มือถือและไนต์คลับ ได้อย่างไม่ติดขัด ชาวเซี่ยงไฮ้ไม่ชอบชีวิตที่เรียบง่ายและสบายๆ แต่กลับพอใจที่จะต่อสู้เพื่อชีวิตที่หรูหรา

หากกล่าวถึงความเป็นตะวันตกในยุคที่ก้าวสู่ความเจริญตามรอยแบบตะวันตกขั้นสุด ผู้นำที่นำความเป็นตะวันตก เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งวัฒนธรรมการบริโภค คือ ชาวจีนชนชั้นปกครอง ต่อมาชาวจีนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจระดับสูง และศิลปินคาราที่มีชื่อเสียง ซึ่งจากเดิมเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกาซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจตะวันตก การเผยแพร่ความเป็นตะวันตก ในยุคนี้ได้ใช้อำนาจในการเผยแพร่ในรูปแบบของอุดมการณ์แทนที่กลไกด้านการทหาร คือ

1. กลไกด้านอุดมการณ์ คือ สื่อสารมวลชน กล่าวได้ว่าสื่อสารมวลชนมีอำนาจการครอบงำทางอุดมการณ์อย่างเต็มรูปแบบเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีให้มี ความทันสมัยให้ทันกับโลกภายนอกทำให้เทคโนโลยีการสื่อสารมีความสะดวกสบายในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ Internet ที่ทำให้คนทุกคนบนโลกใบนี้เสมือนอยู่หมู่บ้านเดียวกัน นอกจากนี้ยังเกิดวัฒนธรรมการลอกเลียนแบบ เช่น การดูคลิปวิดีโอใน youtube ที่สอนแต่งหน้า เราก็สามารถดูจากตรงนั้นและทำตามได้ และเราก็สามารถเป็นผู้ทำคลิปนั้นขึ้นมาเพื่อให้ผู้อื่นทำตามได้เช่นกัน รวมทั้งการดูคลิปของดารานักร้องเราก็สามารถที่จะแต่งกายตามไอดอลที่เราชื่นชอบได้ด้วย และการแต่งตัวตามแบบไอดอลที่เราชื่นชอบจะนำไปสู่การบริโภคนิยม คือ การที่เราเห็นไอดอลของเราเป็นแบรนด์พรีเมียมเตอร์ให้กับสินค้าแบรนด์ไหนเราก็อยากที่จะใช้เพื่อที่ารู้สึกถึงการเป็นที่ยอมรับจากสังคมโดยไม่คำถึงประโยชน์การใช้สอยของสินค้านั้นจริงๆ แต่เราบริโภคสัญชาตญาณของสินค้านั้นแทน และเพื่อที่จะใช้สิ่งของเป็นตัวบอกสถานะทางสังคมให้ผู้อื่นได้รับรู้จึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผลของการเปลี่ยนแปลงมาสู่ความเป็นตะวันตก

เซี่ยงไฮ้ คือบ้านเกิดของ “สังคมทันสมัย” รถยนต์ที่วิ่งคันแรกในประเทศ หรือภาพยนตร์เรื่องแรกต่างเกิดขึ้นที่นี่ ความร้อนแรงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากนโยบาย “สี่ทันสมัย” หมายถึงการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทหาร และการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในวันนี้ถูกเปลี่ยนผ่านเป็นความทันสมัยในบริบทของบริโภคนิยม นั่นคือความฝันทางวัตถุ (Material Dream) ลืออย่าง

อันประกอบด้วย บ้าน รถยนต์ คอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเซี่ยงไฮ้ก็ดูเหมือนจะเป็นทำเลทองในการเติมเต็มไปจนถึงขั้นปรนเปรอความฝันนี้ให้กับชาวจีน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เซี่ยงไฮ้กลายเป็นเมืองแห่งฝันที่ใครหลายคนอยากเผชิญ และทำให้เมืองเซี่ยงไฮ้แตกต่างไปจากเมืองอื่นของประเทศจีน ด้วยเหตุผลที่ว่าใครๆ ก็อยากเป็นคนฉลาดรอบรู้และดูโก้เก๋ ดังคำพูดของอดีตผู้ว่าการเซี่ยงไฮ้ที่กล่าวไว้ว่า “ไม่ว่าคนเซี่ยงไฮ้ฉลาด แต่คนฉลาดชอบมาอยู่ที่เซี่ยงไฮ้” และเหตุผลที่ว่าเซี่ยงไฮ้เป็นมหานคร 1 ใน 4 ของโลกมีความทันสมัยและสังคมที่เจริญทางด้านวัตถุที่มีพร้อมในขณะที่เมืองอื่นๆ ของจีนนั้นเป็นเพียงเมืองที่พัฒนาในเชิงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ต้องอนุรักษ์ความเป็นดั้งเดิมเอาไว้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นเมืองที่อยู่ภายในไม่มีพื้นที่ติดกับทะเล การเดินทางรวมทั้งการคมนาคมขนส่งยังทำได้ไม่สะดวกนักหากเปรียบเทียบกับเซี่ยงไฮ้แล้ว ดังนั้นเซี่ยงไฮ้จึงเป็นเมืองที่ใครหลายคนอยากก้าวเข้ามาสัมผัสด้วยตัวเองซึ่งความทันสมัยของเมืองเซี่ยงไฮ้มีผลการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่กลายเป็นสังคมที่เรียกได้ว่าเป็นตะวันตกที่สุดในจีนจนได้รับสมญานามว่า “ปารีสตะวันออก” ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีทั้งด้านดีและไม่ดี สามารถแบ่งได้ดังนี้

ด้านดี สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่

1.ด้านเศรษฐกิจ

“สิ่งที่แสดงความก้าวหน้าของเซี่ยงไฮ้ คือ ผู้ตง ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจใหม่ของจีน เดิมผู้ตงเป็นนาข้าว ทำเรือและโกดัง ปัจจุบันผู้ตงเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและการเงิน การแลกเปลี่ยนเงินตราและการค้ารวมทั้งเป็นศูนย์กลางการขายหลักทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดของจีน มีบริษัทข้ามชาติมากมาย เช่น เจอเนอรัลมอเตอร์ โซนี่ ตั้งสำนักงานอยู่ที่ผู้ตง มีการลงทุนจากอเมริกาและญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (เซาวลี จงประเสริฐ, 2545 : 33)”

- เป็นผู้นำในด้านเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางการค้า เกิดย่านธุรกิจและ การเงินที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย เช่น ย่านเดอะ บุนด์ หรือเขตเช่าในย่านหาดไว่ตัน
- เทคโนโลยีทันสมัย การผลิตมีประสิทธิภาพ เช่น การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ที่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยในการผลิตเพื่อให้สินค้ามีประสิทธิภาพมากที่สุด
- คนงานที่มีความรู้ความสามารถมีสิทธิเลือกรับงานที่มีค่าตอบแทนสูงได้ จากการมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตดังนั้นจึงจำเป็นที่แรงงานจะต้องมีทักษะในการทำงานและคนงานที่มีความสามารถกลายมาเป็นแรงงานหลักของสังคม

2.ด้านสังคม

- การศึกษาแบบสมัยใหม่ทำให้เกิดชนชั้นกลางที่มีความรู้ความสามารถ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศ เช่น นโยบายการปฏิรูปเปิดประเทศที่เป็นผลจากการที่ผู้นำได้ไปศึกษาจากต่างประเทศและต้องการพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน : โรงเรียน โรงพยาบาล ศูนย์กีฬาที่ทันสมัย เป็นต้น

“ จากรายงานวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภคของ Mckinsey & Co จะเห็นได้ว่า มีการระบุถึงบทบาทความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อผู้บริโภคชนชั้นกลางกลุ่มใหม่นี้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงานวิจัยของสถาบันวิจัยการตลาดบนอินเทอร์เน็ตจีน iResearch ที่ระบุว่า อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจีนในปัจจุบันแบบขาดไม่ได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่น ความนิยมเลือกซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ www.Taobao.com ของจีน หรือความนิยมประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการใหม่ๆ ผู้บริโภคผ่านเว็บไซต์หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น (http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=460&ELEMENT_ID=11502) ”

- จากข้อความข้างต้นพบว่ามีสังคมออนไลน์ ที่กลายเป็นแหล่งบันเทิงที่ได้รับความนิยมมากที่สุด (พูดคุย ดูคลิป รวมทั้งช้อปปิ้ง)

3.ด้านวัฒนธรรม

“ ภาพหญิงสาวในชุดราตรีทันสมัยที่นั่งดินเนอร์อยู่บนดาดฟ้าในย่านเดอะบันด์ กับหญิงวัยกลางคนที่จ่ายตลาดยามเช้าในชุนอน ดูเหมือนจะเป็นความขัดแย้งอันน่าสนใจที่ถูกวางอยู่เคียงข้างกันในไคด์นู้ก หลายต่อหลายเล่ม แต่จะมีที่ไหนอีกในโลก ที่ความขัดแย้งจะอยู่ด้วยกันได้อย่างกลมกลืนมากไปกว่าเซี่ยงไฮ้ เมืองที่เป็นที่สุดของการรวมความเป็นทุนนิยมเข้ากับสังคมนิยม ความเป็นตะวันตกเข้ากับความเป็นตะวันออก และความทันสมัยสุดขอบเข้ากับกลิ่นอายทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (นันทิยา เล็กสมบูรณ์, 2553 : 2)”

- จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมมีความหลากหลายเกิดการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างเก่ากับใหม่ เช่น การใส่ชุดกีฬาเข้ากับรองเท้าคัทชูสีสูง ซึ่งเป็นการผสมกันระหว่างความเป็นตะวันตกกับความเป็นตะวันออกได้อย่างลงตัว

“บ้านฝรั่งส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัย มีการตกแต่งภายในในลักษณะของบ้านฝรั่งแท้ทุกประการ ตลอดจนมีภาพวาดติดฝาผนังและโคมไฟ ซึ่งนำมาจากประเทศบ้านเกิดทั้งสิ้น รวมทั้งเสื้อผ้า ถ้วยชาม รองเท้า และ

อาหารหลายชนิด เช่น เนย แยม แป้งสาลี หมูแฮม อาหารกระป๋อง เป็นต้น เพราะยุคนั้น อาหารจีนยังไม่ได้มาตรฐาน มีเพียงแค่ผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์สดที่พอจะนำมาปรุงอาหารฝรั่งได้เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการว่าจ้างให้ชาวจีนพื้นเมืองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของฝรั่ง นับว่าเป็นการแนะนำอาหาร เครื่องแต่งกาย วิถีชีวิตและภาษาต่างชาติให้แพร่หลายไปสู่สังคมชาวจีนพื้นเมืองอย่างขนานใหญ่ (ดวงใจ, 2550 : 292) ”

- เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ที่มาพร้อมกับการเรียนภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศส คือ การรับประทานอาหาร เช่น เนย แยม ชีส เป็นต้น

ด้านไม่ดี สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.ด้านวัฒนธรรม

“เซี่ยงไฮ้ในแบบฉบับใหม่มีสิ่งหนึ่งที่ผู้คนไม่เคยมีมาก่อน นั่นคือความเป็นส่วนตัว บ้านตึกแบบเก่ามีผนังบางนิดเดียว ทุกคนรู้เรื่องเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี จึงมีเรื่องซุบซิบเล่าสู่กันฟังทุกเช้าเมื่อพวกผู้หญิงนำกระโถนออกไปล้าง แต่ทุกวันนี้ผู้คนในตึกแทบไม่รู้จักเพื่อนบ้านของตนเลย ชีวิตเหมือนจะเปลี่ยนไปจากหน้ามือเป็นหลังมือ และเรื่องมุมมองทางเพศก็เปลี่ยนแปลงไปมาก สมัยนี้จึงมีหนุ่มสาวอยู่กันอย่างเปิดเผยก่อนแต่งงานจำนวนไม่น้อย (ปัญจภัก ปุณฺณเจริญสิน, 2551 : 55) ”

- จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชาวเมืองเซี่ยงไฮ้เป็นปัจเจกบุคคลนิยมมากขึ้นเป็นวัฒนธรรมที่ต่างคนต่างอยู่ แม้จะอยู่บ้านใกล้เคียงแต่ไม่เคยพูดคุยกันหรือแทบไม่รู้จักเพื่อนบ้าน ยังมีสินค้าและบริการที่ตอบสนองและตอกย้ำความเป็นปัจเจกบุคคล : สินค้าตามกระแสแฟชั่น

- มุมมองเรื่องเพศเปลี่ยนไป ถูกแทนที่ด้วยความคิดแบบตะวันตกทำให้วัฒนธรรมประเพณีอันศักดิ์สิทธิ์จางหายไป : การแต่งงาน อยู่ก่อนแต่งมากขึ้น

- ศิลปวัฒนธรรมจีนโบราณ (อุปรากรจีนหรือจิวปักกิ่ง)ถูกแทนที่ด้วยศิลปะการแสดงแบบตะวันตก (ละครร่วมสมัยที่โชว์โอเปร่า)

2.ด้านสังคม

“ย้อนหลังไปไม่นานในประวัติศาสตร์ เซี่ยงไฮ้ คือบ้านเกิดของ “สังคมทันสมัย” สำหรับจีน รถยนต์ที่วิ่งคันแรกในประเทศ หรือภาพยนตร์เรื่องแรกต่างเกิดขึ้นที่นี่ ความร้อนแรงเกินจินตนาการในด้านเศรษฐกิจ สังคม

และวัฒนธรรม ทำให้หลายคนเรียกเมืองแห่งนี้ว่า “เมืองแห่งฝัน” ซึ่งก็เป็นทั้งฝันดีและฝันร้าย เพราะในความเจริญทางด้านวัตถุ และการรับอารยธรรมตะวันตกแบบสุดขอบนี้ ยังรวมเอาปัญหาหยาเสพติด อาชญากรรม และโสเภณีเข้าไว้ด้วย

จากนโยบาย “สี่ทันสมัย” ในยุคของการสร้างชาติ อันหมายถึงการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทหาร และการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในวันนั้นมันได้ถูกเปลี่ยนผ่านเป็นความทันสมัยในบริบทของบริโภคนิยม นั่นคือความฝันทางวัตถุ (Material Dream) ที่อย่างอันประกอบด้วย บ้าน รถยนต์ คอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเขี่ยไฮ้ก็ดูเหมือนจะเป็นทำเลทองในการเติมเต็มไปจนถึงขั้นปรนเปรอความ ฝันนี้ให้กับชาวจีน (นันทิยา เล็กสมบุญ, 2553 : 3) ”

- เกิดปัญหาการแบ่งแยกคน เช่น เกิดปัญหาคนชายขอบเกิดจากการอพยพของแรงงานชาวจีนจากชนบทเพื่อเข้ามาแสวงหาสิ่งทีปรนเปรอความสุขให้ตัวเอง เช่น การมีบ้าน รถยนต์ เป็นต้น

- แหล่งธุรกิจบันเทิง ในศกกลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทำให้เกิด ปัญหาโสเภณี ยาเสพติดและอาชญากรรม ตามมา คนต้องการรวยทางลัดเพื่อนำเงินไปซื้อสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองมากขึ้น

“ บริษัท Mckinsey & Co ให้ความเห็นว่า หากผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของจีนยังคงรักษาระดับการเติบโตได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ต่อปีอย่างต่อเนื่อง จำนวนผู้บริโภคชนชั้นกลางยุคใหม่กลุ่มนี้ก็จะมามากถึง 400 ล้านคนภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) และจะมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 51 ของผู้บริโภคทั่วไปในจีน เพิ่มขึ้นจากปัจจุบันที่มีเพียงร้อยละ 14 ของผู้บริโภคทั้งหมด ซึ่งมีความสอดคล้องกับการคาดการณ์ของธนาคารโลกที่ระบุว่าสังคมจีนภายในปี 2563 จะเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีชนชั้นกลางผู้มีรายได้เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักของจีนทั้งนี้ แม้ว่าชนชั้นกลางที่เป็นกลุ่มผู้บริโภคยุคใหม่จะให้ความสำคัญกับแบรนด์สินค้าเป็นหลัก แต่ก็ไม่จำเป็นจะต้องเป็นแบรนด์ที่โด่งดังระดับโลก แต่กลับเป็นเพียงแบรนด์ที่ได้รับการยอมรับทั่วไป มีความน่าเชื่อถือ และมีจุดแข็งที่โดดเด่น ซึ่งกำลังเป็นกระแสใหม่ที่ทำให้สินค้าแบรนด์อื่นๆ ทั่วไปได้มีโอกาสเข้ามาเป็นตัวเลือกเพิ่มเติมที่หลากหลายให้กับผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นความท้าทายสำหรับเจ้าของแบรนด์ใหม่ๆ ที่สนใจบุกตลาดจีนในอนาคตด้วย โดยปัจจัยหลักที่เป็นตัวชี้ชัดพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มใหม่นี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้เป็นสำคัญ แต่ขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตด้วย โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีทางอินเทอร์เน็ต ชอบความสะดวกสบาย มีการเลือกซื้อเลือกใ้สินค้า ด้วยความฉลาดและรู้ทันกระแสนิยม (http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=460&ELEMENT_ID=11502) ”

- จากข้อความดังกล่าวพบว่าการบริโภคสินค้ากลายเป็นเครื่องชี้วัดและแบ่งแยกรวมทั้งตัดสินคนว่าเป็นพวก และกลายเป็นการบริโภคเชิงสัญลักษณ์มากกว่าเพื่อประโยชน์ใช้สอยและตอกย้ำความเป็นลัทธิบริโภคนิยม

3.ด้านเศรษฐกิจ

“ นายเฉิน เชียนจิ้น (陈先进) รองประธานคณะกรรมการการพาณิชย์เซี่ยงไฮ้ กล่าวเมื่อวันที่ 9 ก.พ. ที่ผ่านมว่า คณะกรรมการพาณิชย์นครเซี่ยงไฮ้กำลังอยู่ในระหว่างการประสานงานกับหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองของเซี่ยงไฮ้ เพื่ออนุญาตให้ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานในบริษัทข้ามชาติในเซี่ยงไฮ้ สามารถถือวีซ่าทำงานเป็นระยะเวลาเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม นโยบายยืดอายุวีซ่าให้กับชาวต่างชาติในเซี่ยงไฮ้นี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผนกระตุ้นให้บริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งสำนักงานในเซี่ยงไฮ้ เพื่อยกระดับนครเซี่ยงไฮ้ให้เป็นศูนย์กลางทางด้านการค้าการลงทุนนานาชาติที่สำคัญในอนาคต ทั้งนี้ ผู้บริหารภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของบริษัท Goodyear Tire ผู้ผลิตยางรถยนต์รายใหญ่ของโลกให้ความเห็นว่า การที่ชาวต่างชาติที่ทำงานในจีนต้องไปต่อวีซ่าทุกๆ ปีนั้นเป็นเรื่องที่ไม่สะดวกอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วง 5 วันสุดท้ายก่อนวีซ่าหมดและต้องรีบไปจัดการต่อวีซ่าให้เรียบร้อย โดยรัฐบาลควรแก้ปัญหาด้วยนโยบายการยืดอายุวีซ่าให้สอดคล้องกับช่วงเวลาของในสัญญาจ้างงาน โดยหากนครเซี่ยงไฮ้ต้องการบรรลุเป้าหมายในการดึงดูดให้มีบริษัทข้ามชาติเข้ามาตั้งสาขาในเซี่ยงไฮ้เพิ่มมากขึ้น ก็ควรจะพิจารณาสนับสนุนนโยบายด้านต่างๆ ให้เต็มที่และรอบด้านด้วยเช่นกัน (นสพ. Shanghai Daily, 2555) ”

- ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเซี่ยงไฮ้เปิดโอกาสให้ชาติตะวันตกเข้ามาลงทุนได้อย่างเสรี รวมทั้งยกย่องชาวต่างชาติและอนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำงานในจีนได้ในระยะเวลาที่นานขึ้นทำให้นักลงทุนชาวจีนเสียเปรียบเพราะนายทุนต่างชาติมีทุนที่มากกว่าและแรงงานจีนต้องตกงาน

- เกิดการว่างงานของแรงงานที่ไม่มีความรู้ เนื่องจากเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยถูกปรับมาใช้โดยผู้ที่มีทักษะเท่านั้น ดังนั้น แรงงานที่ไม่มีทักษะไม่มีโอกาสฝึกฝน

4.ด้านสิ่งแวดล้อม

“แม้พื้นที่สีเขียวจะมากขึ้น แต่รถยนต์กับมอเตอร์ไซค์ที่เพิ่มขึ้นก็ทำให้มลพิษทางอากาศเลวร้ายลง (ปัญญาเจริญสิน, 2551 : 41)”

- มลภาวะ : อากาศเป็นพิษ น้ำเสีย เป็นต้น

- ขยะมูลฝอยที่กำจัดยาก : เคมีภัณฑ์ เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

ไม่ว่าจะในยุคสมัยใด ดูเหมือนว่า “เซียงไฮ้” กับความทันสมัยนั้นแยกจากกันไม่ออก ความเป็นตะวันตกในเซียงไฮ้ได้รับการถ่ายทอดมาจากชาวตะวันตกที่เข้ามาพร้อมกับกลไกในด้านต่างๆ เช่น กลไกทางการปราบปราม ได้แก่ กฎหมาย ศาล ตำรวจ และทหาร แต่มีข้อจำกัดที่ใช้ได้ไม่ยาวนาน และกลไกทางด้านอุดมการณ์ ได้แก่ ครอบครัว ศาสนา การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและสื่อสารมวลชน เป็นต้น ซึ่งใน 3 ยุคแรกผู้ที่เป็นผู้เผยแพร่ลักษณะของความเป็นตะวันตกคือ ชาวตะวันตกที่เข้ามาพร้อมกับคณะมิชชันนารี และการทหาร แต่ในยุคหลังพบว่าผู้ที่นำความเป็นสากลหรือความทันสมัยแบบตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ให้กับเมืองเซียงไฮ้กลายเป็นคนจีน ด้วยกันเอง และวิธีการเผยแพร่มีความแตกต่างไปจากยุคแรกๆ เพราะในยุคหลังใช้กลไกด้านอุดมการณ์เป็นหลัก โดยปลูกฝังความคิดแบบสังคมนิยมตะวันตก เข้ากับการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไว้อย่างแนบเนียน โดยปราศจากการตั้งคำถาม ไม่ว่าทุกคนจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจรับวัฒนธรรมตะวันตกแต่ทว่าในท้ายที่สุด ทุกคนต่างจงใจและตั้งใจที่จะรับวัฒนธรรมตะวันตกที่ว่าด้วยความทันสมัยและความเป็นสากลนั้นเข้ามา เช่น การที่จีนเปิดโอกาสให้แมคโดนัลด์ พิซซาชัท โนเกีย ฮอนด้า โตโยต้า และอะไรต่อมิอะไรที่เป็นเครื่องหมายของทุนนิยมเข้ามาอย่างเสรี แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถจัดการตัวตนให้ลงตัวกับวัฒนธรรมตะวันตกที่ว่าได้ คนเซียงไฮ้จึงตกอยู่ในภาวะที่ต้องเลือกระหว่างตั้งรับวัฒนธรรมนั้นเพื่อให้ตัวเองอยู่ได้ กับการนำตัวเองเข้าไปทำทนายและอยู่กับวัฒนธรรมนั้นอย่างเต็มที่และเต็มตัว จากการทำดังกล่าวทำให้เกิดผลดี ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม คนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเดิม การผสมผสานทางวัฒนธรรมและความเจริญทางด้านวัตถุและการรับอารยธรรมตะวันตกแบบสุดขอบนี้ยังรวมเอาปัญหา ยาเสพติด อาชญากรรม และโสเภณีเข้าไว้ด้วยซึ่งเป็นผลเสียที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารภาษาไทย

ชาวลี จงประเสริฐ. ประวัติศาสตร์สัญจรจีน. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

วิโรฒ, 2545.

ดวงใจ. จีนหลายมิติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ปาเจรา, 2548.

นวลจันทร์ คำปิงสุ. หน้าต่างสู่โลกกว้างจีน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : หน้าต่างสู่โลกกว้าง, 2549.

นันทิยา เล็กสมบุญ. “เมืองสร้างสรรค์ : Shanghai:เมืองแห่งฝันที่ตื่นขึ้นอีกครั้ง” Creative Thailand, 2554.

ปัญญาภักดิ์ ปุญญเจริญสิน. หน้าต่างสู่โลกกว้างเชียงใหม่. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร : หน้าต่างสู่โลกกว้าง

, 2551.

แมนเฟร็ด สเตเกอร์. โลกาวัดันความรู้ฉบับพกพา. (แปลจากเรื่อง Globalization โดย วรพจน์ วงศ์กิจ

รุ่งเรือง). พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร : openworlds, 2553.

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. บูรพาแดงเปลี่ยนสี. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2542.

วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศจีน. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร :

สุขภาพใจ, 2550.

วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศจีน. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร :

สุขภาพใจ, 2550.

เว่ย สู่. เชียงใหม่. (แปลจากเรื่อง Shanghai Baby โดย คำ ผกา). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แพรว,

2546.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การทำทาสจากอำนาจตะวันตก, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2555. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaichinese.net/History/history-modern1.html>

ความหมายของโลกาภิวัตน์, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2555. เข้าถึงได้จาก

<http://www.oknation.net/blog/dhiwakorn/2009/08/10/entry-2>

เจาะลึกพฤติกรรมการบริโภคกลุ่มชาวจีนชนชั้นกลางยุคใหม่..ชอบท่อง“โลกออนไลน์”

ซื้อสินค้าแบรนด์ชั้นนำเชื่อถือ, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2556. เข้าถึงได้จาก

([http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-](http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=460&ELEMENT_ID=11502)

[business/result.php?SECTION_ID=460&ELEMENT_ID=11502](http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=460&ELEMENT_ID=11502))